A. 1853. MAANDAG den 11. April. N°. 43.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

ALGEMEEN ADVERTENTIEBLAD.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL, bevattende het Verslag van de Zitting van den Gemeenteraad.

Verdraagzaamheid, Staatsbelang, Kerkends.

„Weg met alle onderscheiding tusschen Roomsch en Onroomsch; waar éene Grondwet, één Koning en éene Volksvertegenwoordiging is, kan ook maar één Volk zijn."

J. M. KEMPER.

Neen, het is geen strijd van *zuiver godsdienstigen aard*, dien wij hebben gevoerd sedert het berigt der herleving van eene Bisschoppelijke Hierarchie, welke het onzalig tijdperk van *Philips II* in het geheugen roept, eene gisting en spanning der gemoederen heeft te weeg gebragt, die het Ministerie, hetzij dan ligtzinnig en onbedachtzaam, hetzij zich zijner schuld bewust, weken lang al meer en meer heeft doen stijgen. Het is niet met behulp van een zoo nietig voorwendsel, dat zijne anders zoo vurige voorvechters hebben kunnen besluiten (1), over de meest zorgwekkende inbreuken op onze nationaliteit en constitutionele vrijheden hardnekkig het stilzwijgen te bewaren. Zoo min als wij, behoefden de gewone lofredenaars der Regering één oogenblik het staatsregtelijk gebied te verlaten. Wij wenschten slechts te vernemen, wat aanleiding had gegeven tot eene zoo onrustbarende afwijking van het Concordaat van 1827, tot de bedreigde invoering van *vijf* Bisschoppen voor 's hands en van ettelijke meer in het verschiet, in plaats van het tweetal, waarmede men tot 1849 [illegible] volkomen tevreden was geweest? Er verschijnt eerst eene Pauselijke allocutie, daarna een apostolische brief, beide in alle binnen- en buitenlandsche dagbladen eenige kolommen beslaande; de namen der te Rome aangestelde Kerkvoogden worden met alle blijken van geloofwaardigheid aangekondigd. De *Staats-Courant*, de *Nieuwe Rotterdamsche* en de *Arnhemsche Courant*, het *Handelsblad e tutti quanti* verwaardigen zich niet, met één enkelen regel den sluijer van het fijn gesponnen geheim op te ligten; zij, thans zoo lichtschuw, en verzakers van die openbaarheid, van welke hun mond vroeger tot walgens overvloeide. — Daarentegen wordt nu door gedienstige, maar onhandige vrienden van het, met de zaak deerlijk verlegen Ministerie het zonderling gerucht verbreid, dat onze Staatslieden van 's Pausen maatregel onkundig zouden geweest zijn; dat zij den tot twee malen door den H. Vader toegezwaaiden lof niet zouden verdiend hebben (2)! Wij slaan aan zulk een verhaal niet het minste geloof, vermits wij, zoo het gegrond ware, niet zouden weten, wat meest te bewonderen, de geslepene en ondankbare dubbelhartigheid, dan wel de onbekwaamheid van een Bewind, dat, zoo slechts door onzen Gezant te Rome onderrigt van hetgeen gedurende maanden en jaren werd beraamd, den Graaf *de Liedekerke* niet onverwijld had teruggeroepen, en het werkelijk gebeurde aan de Natie onbewimpeld medegedeeld. — Doch, gelijk wij dezer dagen aanmerkten, de over en weder gewisselde stukken zullen bij de hervatting der werkzaamheden van de Staten-Generaal volledig moeten te berde komen. Men moge op de gedweeheid van eenige *stemmachines* rekening hebben gemaakt, de meerderheid der Volksvertegenwoordiging zal, naar wij gissen, de magt der openbare meening bij eene aangelegenheid, als deze, niet trotseren. De ongenoegzame ophelderingen, door de Heeren *Strens* en *van Zuylen* in de zitting der Tweede Kamer van 29 November ll. gegeven, liggen nog versch in het geheugen. — Wij behooren in staat te worden gesteld, de zoo zorgvuldig verborgen Conventie van 1841 met het door Willem I bekrachtigd Concordaat te vergelijken, en de handelingen van het Kabinet van 31 October 1849 aan de bepalingen der Grondwet te toetsen. Er moet eene *derde* Conventie tot stand zijn gebragt, want er is gezegd, dat *met toestemming van beide partijen*, van de Nederlandsche Regering en van den Pauselijken Stoel, tot de *uitdrukkelijke* afschaffing der twee voorgaande overeenkomsten *is besloten*. Op welke gronden, op welke voorwaarden? Ziedaar, wat niet een of ander ontwijkend antwoord op deze of gene luchtige interpellatie, maar wat alleen het naauwlettend onderzoek van de diplomatische briefwisseling en bijlagen tot klaarheid zal brengen. Met de losse bewering, dat de nieuwe organisatie der R. K. Kerk is geschied, *overeenkomstig de vrijheid aan die Kerk bij de tegenwoordige Grondwet gelaten*, zal men gewis niet kunnen volstaan. Want nergens leest men in onze Constitutie wat de Heer *Thorbecke* c. c. den 11. April 1848 daarin wilde geplaatst hebben (3), te weten, dat *de kerkgemeenten de vrije keus harer leeraren zouden hebben*. Nergens is iets te vinden van hetgeen zweemt naar het stellig verbod der Belgische Staatswet (4): *„L'État n'a le droit d'intervenir ni dans la nomination, ni dans l'installation des ministres d'un culte quelconque,"* eene bepaling, afgescheiden en onafhankelijk van die, waarbij *„la liberté des cultes, celle de leur exercice public"* enz. (5) waren erkend. — Daarentegen houdt onze Grondwet in Art. 169 den *zeer wezenlijken pligt* der Regering en wel des Konings in, *gestadig toezigt* te oefenen over de handelingen der kerkgenootschappen met betrekking tot de wetten van den Staat. — Onder die wetten heeft, bij gelegenheid der herziening van de Grondwet, het toenmalig Ministerie uitdrukkelijk de wet van 18 Germinal Xde jaar, als bij voortduring hier te lande geldig, aangehaald (6). — En, welke is die wet? Geene andere dan die *relative à l'organisation des cultes*, geene andere dan die, welke de organieke artikelen bevat, die de Ultramontaansche partij zoo gaarne in Frankrijk zoude afgeschaft zien, maar welk offer zij tot hiertoe van den haar zoo toegenegen Beheerscher van dat Land niet heeft kunnen verkrijgen. Het zijn die Artikelen, volgens welke de Aartsbisschoppen en Bisschoppen wel *Citoyen* of *Monsieur*, maar niet *Monseigneur*, veelmin *Doorluchtige Hoogwaardigheid* mogen heeten (7); het zijn die, waarbij godsdienstige plegtigheden *buiten* de kerkgebouwen in de steden, alwaar kerken van verschillende gezindten zijn, niet geoorloofd zijn verklaard (8). Het zijn die, krachtens welke de Staatsraad regtspraak oefent over de zoogenaamde *cas d'abus* van de zijde der Geestelijken, Bisschoppen en Aartsbisschoppen niet uitgezonderd (9); volgens welke de reglementen ter inrigting der Seminariën aan de goedkeuring der Regering onderworpen zijn (10), en voor het welzijn dier Regering en van den Staat moet worden gebeden (11). Over de vraag, *welke* dier wettelijke voorschriften al dan niet nog heden in Nederland toepasselijk zijn, kan verschillend gedacht worden, maar voorzeker hangt het niet van den eigendunk en de willekeur van onze Ministers af, de pen te halen door hetgeen zij gehouden zijn, geheel of gedeeltelijk te handhaven. Zoo ooit, geldt het hier *wettelijke regten*, (12) ter zake van welke ook andere verdragen door de Staten-Generaal moeten worden goedgekeurd, alvorens door den Koning te kunnen worden bekrachtigd. In dien geest sloeg *Raepsaet* in de Commissie ter herziening der Grondwet ten jare 1815 eene bepaling voor, naar luid van welke de Koning, zoo spoedig doenlijk, over een *concordat, traité ou convention* met den H. Stoel zoude onderhandelen, welke als Staatswet zoude gelden *„après qu'il aura obtenu la sanction des Etats-Généraux"*. (13) Genoeg voor het oogenblik, over dit punt. Wij ontkennen dat de Grondwet eene zoo onbepaalde vrijheid ter organisatie der R. K. Kerk zoude gelaten hebben, welke in lijnregte tegenspraak zoude zijn met hetgeen in 1852 heeft plaats gehad ten aanzien van het bij Koninklijk Besluit van 23 Maart bekrachtigd *Algemeen Reglement voor de Hervormde Kerk*, toen niet minder dan *elf* [illegible] uit hoofde van *het Staatsbelang*, bij 's Konings goedkeuring gevoegd zijn, en wel op voordragt van den Heer *van Rosenthal*, Lid van het *homogeen* Kabinet van 31 October 1849. — Onder die beperkingen is er eene betrekkelijk de *jurisdictie* van kerkelijke besturen of van kerkelijke gemeenten. Hierin zal zonder gemeen overleg met de Regering geene verandering mogen worden gebragt. Maar eigenmagtig zal uit Rome de gewone en buitengewone *jurisdictie* van den Utrechtschen Metropolitaan en van zijne Suffraganen op ons grondgebied worden geregeld, en ijdel en krachteloos zal daar worden verklaard al hetgeen *door iemand* (ook door den Koning) [illegible] daartegen mogt worden ondernomen. En dat zoude *gelijke bescherming van alle kerkgenootschappen* heeten, en zulk een overmoed en heerschzucht zouden worden geduld door hen, die voor de gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat behooren te waken? Eere dan aan *Philips II*, die beter zijne regten kende en zijne waardigheid beter ophield, toen in 1559 de Bisschoppelijke Hierarchie in de Nederlandsche gewesten op zoo ruime schaal gevestigd zoude worden. „Sa piété toutefois, melden de geschiedschrijvers, ne lui avait pas fait abdiquer la dignité et l'indépendance de sa couronne; *il avait pris soin de* stipuler et Paul IV, en créant les évêchés, lui reconnut, *ainsi qu'aux souverains des Pays-Bas ses successeurs*, le droit d'en nommer à *perpétuité* les titulaires". (14) Zoude de constitutionele Koning der Nederlanden zich meer dan de moordenaar van Willem I, als vazal van den Pauselijken Stoel gedragen?

Utrecht, 10 April 1853. G. W. VREEDE.

(1) Verg. de *Nieuwe Rotterd. Ct.*, 6 April 1853.

(2) Na het schrijven dezes, is ons de *semi-officiele* mededeeling uit 's Hage in het *Handelsblad* van heden kenbaar geworden.

(3) *Voorduin, Gesch. en beginselen der Grondwet*, bl. 388, 404.

(4) Art. 16 der Constitutie. (5) Art. 14.

(6) *Voorduin*, bl. 397. (7) Art. 12. (8) Art. 45.

(9) Art. 6—8. (10) Art. 23. (11) Art. 51.

(12) Grondwet, art. 57.

(13) *Journal des séances de la Commission, Oeuvres complètes*, VI. 168.

(14) *Emg. Defacqz, Ancien droit belgique*, Brussel. 1846 p. 66.

DUITSCHLAND.

WEENEN 6 April.

Gedurende de afwezigheid van den minister van finantien en van koophandel, den heer *V. Baumgärtner*, uithoofde van ongesteldheid, zijn tot zijne plaatsvervangers benoemd voor finantien de heer *V. Rueskäfer* en voor koophandel de heer *v. Gehringer*.

— De Keizer heeft verscheidene bataillons in oogenschouw genomen, die naar Moravië vertrekken.

— Daar de officieren bij een aanval der vijandelijke kavalerie zich met geen sabel kunnen verdedigen, wil ons bestuur ook hen met een geweer en bajonet wapenen. In ons arsenaal zijn reeds 2000 stuks van officiers-geweren gereed. Dezelve zijn ligter als de jager geweren en met een hoogere bajonet voorzien.

— 5 pCt. 94$^{1}/_{4}$; Z. L. 107$^{1}/_{2}$; bank 1418.

TRIEST 3 April.

Uit Malta schrijft men, dat een stoomschip uit Engeland aldaar is aangekomen met de tijding aan den gouverneur nopens de overkomst van nieuwe troepen uit Engeland ter versterking van het garnizoen. Twee Engelsche linieschepen en 3 stoomfregatten waren van Malta naar den Hellespont vertrokken. De Engelsche vloot in de Middellandsche zee wordt versterkt en voor 6 maanden [illegible] viandeerd. Een Engelsch stoomschip, dat uit Konstantinopel te Malta is aangekomen, bragt [illegible] aan, die met een koerier over Marseille naar Londen verder zijn verzonden.

BERLIJN 6 April.

De Tweede Kamer heeft gisteren het ontwerp van wet aangenomen, volgens hetwelk eene progressieve belasting wordt gelegd op de netto-inkomsten van [illegible] rekeningdragers.

De minister heeft op eene interpellatie [illegible]

woord, dat men bij het kapitaal der eerste daarstelling het bedrag zal rekenen van de bevoorregte aktiën, waardoor een hooger dividend van 10 pCt. aan de [illegible] wordt verleend

[illegible] over zijn tegen den 25. [illegible] zich moeten bezig houden [illegible] vraagstukken; de regering [illegible] hervormingen voorgesteld, [illegible] de Commissie uit de Staten. [illegible] die gewijzigd weder [illegible]. Bepaald wil [illegible] stuur, dat de ridderlijke goederen in de eerste kamer zullen vertegenwoordigd word[illegible] spreekt men va[illegible]

Tusschen Pruissen en Luxemburg is eene overeenkomst gesloten tot het daarstellen van eene electrische telegraaf tusschen Trier en Luxemburg. In [illegible] gemeld [illegible] een Pruissische telegraafstation worden opgerigt.

— De huisonderzoekingen worden op eenige plaatsen [illegible] enz. voortgezet.

ENGELAND.

LONDEN 8 April.

Gister is de Koningin bevallen van eenen prins. Deze gelukkige gebeurtenis is door graaf *Aberdeen* in het Hoogerhuis en door lord *John Russell* in het Huis der Gemeenten ter kennis gebragt. Beide Huizen hebben gelukwenschingen aan H. M. gestemd.

— Onze schuld zal eene nieuwe reductie in de percenten ondergaan. Heden is door den minister *Gladstone* het voorstel in het lagerhuis ingediend, ter vorming van drie soorten van schuldbrieven: de eerste 3½ pCt. zullen tegen 82 pond 10 sh. de 100 pond berekend 2,88 pCt. renderen; de tweede 2½ pCt. zullen tegen den [illegible] van 110 [illegible] de 100 werkelijk 2¾ pCt. geven; de derde soort, de meest belangrijke, zal tegen pari berekend 2¾ pCt. geven gedurende 11 jaar, en 2½ pCt. de volgende 30 jaar. — Deze voorstellen, die in de geheele finantiewereld goedkeuring vinden, zijn dadelijk door het parlement in behandeling genomen.

— Uit Liverpool zijn alleen in de maand Maart 54 schepen met 20,888 landverhuizers vertrokken, dus 7895 personen meer dan in de maand Februarij. De landverhuizers zijn meestal Ieren en Duitschers.

Cons. 101⅛ à ½ à ⅛; Bank 225; Mex. 27¾ à 28; Braz. 99¼; Sp. 25.

LONDEN 9 April.

Het huis der gemeenten heeft in zijne zitting van heden nacht goedgekeurd al de verschillende voorstellen van den minister *Gladstone*, betrekkelijk de nationale schuld.

FRANKRIJK.

PARIJS 7 April.

De *Moniteur* verklaart heden plegtig, dat het nimmer in de gedachte der regering heeft gelegen, om wijziging te brengen in de wetgeving omtrent het huwelijk. Het blad zegt:

„Men heeft aan het publiek trachten wijs te maken, dat de regering er aan dacht eene verandering voor te stellen in den aard van het burgerlijk huwelijk. — Dat gerucht was zonder grond. — De ondervinding van 60 jaren heeft de wijsheid van onze burgerlijke wetgeving op deze belangrijke aangelegenheid ten volle doen uitkomen."

Het ultramontaansche blad *l'Univers* laat dadelijk op de mededeeling van die regels dit volgen:

„Deze woorden maken een einde aan den pennestrijd over dit punt. Onze opmerkingen blijven bestaan en wij beweren niet te [illegible]. Wij zullen ons vergenoegen het *J. des Débats*, de *Siècle* en den heer *Dupin* geluk te wenschen: ze zijn geheel gerust gesteld. Hoe erkentelijk zullen zij zich nu jegens de regering betoonen!"

— Evenwel is door de mededeeling van den *Moniteur* niet alleen de politiesch-godsdienstige strijd over het huwelijk verder nutteloos geworden, maar men mag er tevens wel uit opmaken, dat de komst van den Paus naar Frankrijk geheel is afgesteld.

— Het vervoer van de asch van *Napoleon I* uit de kapel St. Jerome naar de Invaliden kerk is op den 4. Mei aanstaande bepaald. Deze plegtigheid zal met den meest mogelijken luister plaats hebben.

— De *Assemblée* en *la Mode* hebben elk eene [illegible] waarschuwing bekomen. Het zwaard hangt dreigend boven het hoofd. Bij het eerste artikel, dat aan de regering nu misbaagt, kan ze deze bladen geheel verbieden. Het eerst genoemde heeft zich op nieuw den toorn van 't bestuur op den hals gehaald door te spreken van de *koninklijke familie van Frankrijk* bedoelende het huis *Bourbon*.

— Er hebben eenige arrestatiën plaats gehad wegens verspreiden van een pamphlet van *F. Pyat*, *Caussidière* en *Boichot*. Een handwerkman, beroemde zich er 500 exemplaren van verspreid te hebben.

PARIJS 8 April.

Gister moest de *Univers* voor den *Moniteur* bukken; heden doet het de aartsbisschop van Parijs [illegible] blad, [illegible] heer *Veuillot*. [illegible] schap is te Rome gegeven en heeft [illegible] verklaring [illegible] schrijven van den paus, de door hem uitgevaardigde verbodsbepalingen tegen de *Univers* opheft. — Het stuk zelf zal eerst later bekend worden.

De geschillen tusschen onze prelaten zijn thans nog niet beslecht. De openlijke strijd wordt slechts gestaakt, om later met kracht te worden hervat; intusschen zal er in 't geheim nog veel gewoeld worden.

— 3 pCt. 80,65 à 79,95; 4½ pCt. 103,50 à 40; bank 2725 à 2730; 4½ pCt. Belg. 100½; Rom. 99½; Piem. 98,25; Sp. 3 pCt. 43½; 4½ pCt. Russ. 102.

PARIJS 9 April.

De *Moniteur* wijst heden morgen aan generaal *Carrelet* en den heer *Marchand*, senatoren, en de heeren *Villemain* en *Dubessey*, staatsraad, om in de departementen de belangrijke zending te vervullen van inspectie, waarvan is gesproken in het dekreet van 5 Maart van dit jaar, waarbij de 5 algemeene en speciale inspecteurs van politie zijn afgeschaft.

— De Turksche leening zal van den 15 tot den 25 dezer maand worden geremboürseerd; aan alle inteekenaars zal voor elke som van 250 fr. eene schadevergoeding worden uitbetaald van 34 fr., strekkende tot premie en interest der eerste storting.

BELGIE.

BRUSSEL 8 April.

Prins *Poniatowski*, gezant van Toskanen bij de hoven van Engeland, Frankrijk en Belgie, is alhier aangekomen om koning *Leopold* geluk te wenschen met de meerderjarigheid van den troonopvolger, den *hertog van Brabant*.

Morgen zal geheel Belgie feest houden, ter gelegenheid van die meerderjarigheid.

Heden is in de Kamer der afgevaardigden het krediet van 4,880,000 frs. voor openbare werken aangenomen. Aan de vergadering werd mededeeling gedaan, dat morgen half 3 ure de hofkoetsen ter beschikking van de leden zijn gesteld, om zich naar het paleis te begeven, om den koning met de meerderjarigheid van zijn zoon geluk te wenschen. De leden van den senaat zullen om 2 ure door Z. M. worden ontvangen.

— Op aandrang van de Fransche regering, worden de Fransche uitgewekenen, die zich in België nog ophouden, van elkander verwijderd, en zijn aan een meer gestreng toezigt onderworpen. Twee Fransche uitgewekenen hadden aangekondigd in Brussel voorlezingen te zullen houden over de geschiedenis van het regt en van de nieuwe wijsbegeerte. Aan beide is verboden geworden die voorlezingen te houden.

BRUSSEL 9 April.

De feesten zijn heden hier aangevangen. De hertog van Brabant is met groote plegtigheid als lid van den Senaat geïnstalleerd.

Bij een besluit van heden is de *Hertog van Brabant* benoemd tot majoor bij de infanterie en tot groot kruis van de Leopolds-orde. De *Hertog van Vlaanderen* is benoemd tot majoor der kavalerie.

NEDERLAND.

UTRECHT 10 April.

Op Donderdag ll. heeft de hoogleeraar *F. C. Donders* de waardigheid van rector magnificus der Utrechtsche hoogeschool overgedragen aan den hoogleeraar *G. J. Mulder*, na het houden eener plegtige redevoering: *de justa necessitudine scientiam inter et artem medicam et de utriusque juribus ac mutuis officiis*; d. i. over het verband tusschen geneeskundige wetenschap en praktijk, en over beider regten en wederkeerige pligten. Bij deze gelegenheid werden door den aftredenden rector tevens de verschillende eerbewijzen, uit 's konings naam, aan de bekroonden geschonken. Met bijzondere bejuiching werd de mededeeling begroet, dat Z. M. aan diegenen, welker verhandelingen [illegible] *accessit* was waardig gekeurd en die [illegible] het strijdperk getreden waren, [illegible] getuigenis der faculteiten, zeker met [illegible] worden, goedgunstiglijk [illegible] gekend. Onder het [illegible] werden achtereenvolgens door den [illegible] rector uitgereikt: op de theologische prijsvraag de gouden medaille aan den heer *van Leeuwen*, student [illegible] heer *Worst*, student te Le[illegible] prijsvraag de gouden medaille [illegible] heer *Jelting*, student te Groningen, de zilveren aan den heer *Rinkes*, student te Leyden; op de prijsvraag uit de geschiedenis des vaderlands de gouden medaille aan den heer *Staaff*, student te Groningen, de zilveren aan den heer *Henny*, student te Leyden; op de prijsvraag uit de oude geschiedenis de gouden medaille aan den heer *Du Rieu*, student te Leyden, de zilveren aan den heer *De Klerk*, student te Utrecht. — Des avonds namen al de bekroonden deel aan het feestmaal, door den aftredenden rector magnificus gegeven.

— Behalve in onderscheidene andere gemeenten, ligt thans ook te Amsterdam ter teekening een adres, waarbij den Koning wordt verzocht „het zegel zijner vorstelijke goedkeuring niet te hechten aan de vestiging der Bisschoppelijke Hierarchie in Nederland, welke, in plaats van gelijkheid, ongelijkheid in bescherming, aanzien en regten, op godsdienstig en kerkelijk gebied voor Zr. Ms. onderdanen zou ten gevolge hebben." Het adres vond zeer veel onderteekenaars.

— Te Rotterdam was een adres van dezelfde strekking zaturdag avond reeds door 6175 personen geteekend.

— Te Leijden zijn twee adressen in omloop, waarin o. a. meer bepaaldelijk wordt gewezen op den „onverzoenlijken strijd" van het bisschoppelijk gezag met elke Staatsregeling, en wordt gezegd, dat door erkenning of goedkeuring van dat gezag de Regering „eene, met de grondwettige regten van Zijner Maj. niet Roomsche onderdanen, strijdige [illegible] in beginsel zou worden gewettigd."

— Uit Vreeswijk schrijft men van den 8 April: „Ook van hier is op heden ter zake van de aangekondigde invoering der Roomsche hierarchie in ons Vaderland, een eerbiedig, maar krachtig adres, hetwelk door nagenoeg alle Protestantsche manslidmaten onderteekend werd, aan Z. M. den koning toegezonden."

— Uit Gorinchem schrijft men van 7 April: „Sedert twee dagen is het water in de rivier de Merwede ongeveer een ned. el gewassen.

„Ook te Gorinchem heeft eene lijst ter teekening op het stadhuis gelegen, strekking hebbende Z. M. te verzoeken, het vestigen eener bisschoppelijk hierarchie in Nederland te keer te gaan. Reeds den eersten dag telde het verzoekschrift verre over de 300 namen van de meest geachte ingezetenen dezer stad."

— De gemeenteraad van Amersfoort heeft op den 5. April ll. tegen de verspreiding van hondsdolheid vastgesteld eene verordening, volgens welke geene honden aldaar op den publieken weg mogen loslopen, zonder muilkorf; deze bepaling is buiten toepassing gemaakt op honden, met touw of ketting vastgebonden en jagt- en schaaphershonden, als zij daartoe gebezigd worden.

— Te Gouda is door den gemeenteraad eene belasting gelegd van f 5, voor pleizierhonden en f 2,50 voor honden, tot uitoefening van eenig beroep gebezigd. — Te Kampen is de muilband ingevoerd en zijn de hondenwagens verboden.

Uit plaatsgebrek zijn wij genoodzaakt, eenige artikelen en advertentiën te verschuiven.

GEVEILD den 9 APRIL 1853.

9 bunders, 23 roeden, 90 Bouw- en Weiland, en 2 b., 60 r., 10 ellen Boschland onder Jutphaas overeinde. De heer *C. Oortman*, f 14200.

Bij den BURGERLIJKEN STAND te *UTRECHT* zijn van den 3 tot den 10 April 1853

Ingeschreven: ondertrouwd 8 paar; — gehuwd 5 paren; — geboren 35, als 21 j. en 14 m.; — overledenen 25, als 8 van het m. en 17 van het v. geslacht, waaronder 1 levenloos aangegeven.

Bij den BURGERL. STAND te *AMERSFOORT* zijn van den 3 tot en met den 10 April 1853

Ingeschreven: Ondertrouwd 5 paren. — Gehuwd 1 paar. *Geboren*: 5 kinderen, zijnde 3 jongens en 2 meisjes. *Overleden*: 5 personen, 3 van het mannelijk en 2 van het vrouwelijk geslacht.

ADVERTENTIEN.

(1410) *.* Heden beviel voorspoedig van een welgeschapen *ZOON* Vrouwe A. H. VAN NOTTEN, hartelijk geliefde Echtgenoot van

H. STRICK VAN LINSCHOTEN.

Den huize Rhijnauwen, 9 April 1853.

Eenige kennisgeving.

(1411) *.* Heden overleed tot diepe droefheid van mij, mijne kinderen en behuwd-kinderen, mijn geliefde echtgenoot de WelEdelgeboren Heer WILLIAM SMITH VAN ENGELEN, in den ouderdom van ruim twee en zeventig jaren.

Rotterdam, 6 April 1853. Wed. W. SMITH VAN ENGELEN, geb. VAN HOEIJ.

(14U2) *.* Heden overleed mijne dierbare Echtgenoot A. C. E. INCKEL, in den ouderdom van Zes en Veertig Jaren.

Utrecht 8 April 1853. J. DE BRIEDER.

(1413) *.* Heden overleed, na een langdurig en smartelijk lijden, in den ouderdom van 62 jaren, Jonkvrouwe SARA CATHARINA JANZEN, diep betreurd door hare veelvuldige betrekkingen en vrienden.

Utrecht den 8 April 1853. J. M. JANZEN. A. A. W. SCHUYT.

Eenige en algemeene kennisgeving.

(1414) *.* De ondergeteekende betuigt zijnen hartelijken dank voor de deelneming, hem betoond, bij gelegenheid van het overlijden zijner Echtgenoote.

Utrecht 7. April 1853. C. DE WILDE.

(1415) *.* Voor de blijken van deelneming, bij gelegenheid der bevalling van zijne echtgenoot betoond, betuigt de ondergeteekende bij deze, ook namens haar, zijnen hartelijken dank.

Utrecht, 9. April 1853.

E. W. VAN SCHERMBEEK.

Koffijhuis DE DOELEN.

ZONDAG 10 APRIL 1853.

HARMONIE-MUZIEK

onder Directie van den Heer

OBERON van Krähwinkel.

Aanvang 8 ure.

Vereeniging tot bevordering van nuttige kennis.

(1417) *.* Heden Maandag 11 April CURSUS van den Heer *GUNNING*.

Aanvang ten half acht ure.

NEDER- LANDSCHE RHIJN- SPOORWEG- MAAT- SCHAPPIJ.

(1418) *.* De Directie maakt bekend dat op *Woensdag den 11 Mei 1853*, des voormiddags ten 11 ure, aan het Station te *Amsterdam*, bij Inschrijving zal worden aanbesteed:

1°. De Werken tot uitbreiding van de **Werkplaats** voor **Locomotieven** en **Rijtuigen** op het Stationsplein te *Utrecht*, te zamen met den opbouw aldaar van een **Steenen Locomotieven Loods** en **Woonhuis.**

2°. Het Bouwen van **negen groote houten Directie-Keeten** met **binnen Bemetseling** op onderscheidene plaatsen aan den te maken Spoorweg van *Utrecht* naar *Rotterdam*; in het Bestek nader te omschrijven.

De Bestekken, volgens welke deze Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen van den 21 *April e. k.* af, ter visie liggen aan de Hoofd-Stations te *Amsterdam*, *Utrecht* en *Arnhem*; zijnde inmiddels de noodige Inlichtingen te verkrijgen bij de Heeren Ingenieurs Baron VAN REEDE VAN OUDSHOORN en J. W. BAKE en bij den Hoofdopzigter M. HENSTEDT, allen te Utrecht, alwaar ook de Teekeningen ter visie zullen liggen.

Aanwijzing van de Werken te *Utrecht* zal gedaan worden op den 7 en 9 *Mei* ten *tien ure* des morgens.

Amsterdam, den 6. April 1853.

De Directie der Nederlandsche Rhijn-Spoorweg-Maatschappij,

B. DONKER CURTIUS, *President.*

J. C. A' JACOB, *Secretaris.*

(1419) *.* HEDEN, *MAANDAG* 11. April 1853, **Kijkdag** bij J. DE KRUIJFF Jr., Domskerkhof, der BOEK- EN PLAATWERKEN, PRENTEN, MEDAILLES en WERKTUIGEN, waar nog zijn bijgekomen SCHILDERIJEN, GENEALOGIEN, enz., volgens afzonderlijke notitie.

(1420) *.* Op Dingsdag den 12. April 1853 des voormiddags ten 11 ure, zal ten huize van A. MAARSCHALKERWEERD, te Schalkwijk, publiek verkocht worden: een perceel best onderhouden WEILAND, groot 6 bunders, 57 roeden en 90 el, gelegen te Schalkwijk, in den Blokhovenschen polder, kadaster sectie B., Nos. 252, 253, 254 en 255. Terstond te aanvaarden. Nader inlichtingen te bekomen ten kantore van den Notaris J. W. A. IMMINK, te Amerongen.

(1421) *.* De Notaris TISSOT VAN PATOT, te Maarssen, zal den 13 April 1853, des voorm. 10 ure, te Westbroek, op de Hofstede bewoond door W. VAN ZIJTVELD, verkoopen: 30 stuks HOORNVEE, als KALF- en vare KOEIJEN, VAARSEN en PINKEN, 2 PAARDEN met VEULEN, 2 dito oud 2 jaar en 1 dito oud één jaar, een WAGEN, RIJKAR en SCHUITJE, MELK- en BOUWGEREEDSCHAP, INBOEDEL en HUISRAAD. Daags te voren te zien van 10 tot 3 ure.

(1422) *.* Op Woensdag, den 13 April 1853, des voorm. elf ure, ten huize van den Kastelein FLOOR, te Maarssen, zal verkocht worden: 50 duizend Ned. Ponden allerbest Koe- en Paarden HOOI, staande nabij Maarssen, in perceelen van 500 Ned. Ponden; kunnende bezigtigd worden daags en des morgens vóór de verkooping. Nader onderrigt te bekomen bij gen. Kastelein en E. GOEDHARD, te Maarssen.

(1423) *.* Op Zaturdag den 16 April 1853, 's namiddags ten 5 ure, zal in het Verkoopingslocaal te Utrecht, achter St. Pieter, in het openbaar worden verkocht:

No. 1. Een hecht en sterk HUIS EN ERVE, staande te Utrecht, aan de W. Z. van de Loefbergmakersstraat, Wijk H, No. 174, en

No. 2 en 3. Twee WONINGEN te Utrecht, buiten de Tolsteegbarrière in de Laddersteeg, Wijk K, No. 208*a* en 208*d*. — Breeder bij biljetten en nader onderrigt ten kantore van den Notaris DUYFJES, te Utrecht.

(1424) *.* Op Zaturdag 16 April ten 5 ure, zal te Utrecht in wijk F. n°. 363, publiek worden verkocht, ten overstaan van den Notaris Mr. H. A. R. VOSMAAR:

I. Een zeer goed onderhouden HUIS, Erf en Plaats, in de Strooisteeg wijk E. n°. 218, hebbende Gang met Pomp, beneden 4 en boven 2 Vertrekken, benevens 2 Zolders en Kelder, groot 1 Roeden 26 Ellen, bij gedeelte verhuurd tot ƒ 3,25 per Week.

II. Vier WONINGEN, naast elkanderen, in het Lange en Korte Rozendaal, wijk B. n°. 452, 453, 472 en 473, belendende JAN WIESMAN en J. A. VAN DER POL, ieder verhuurd voor 50 ct. per Week; deze 4 Woningen eerst afzonderlijk, daarna in massa te veilen.

(1425) *.* Op Dingsdag den 19 April 1853, des voormiddags ten tien ure, zal men aan de plaats *Rotsoord*, wijk K. n°. 138, buiten de Tolsteeg-barrière te Utrecht, ten overstaan van den Notaris DUYFJES, in het openbaar om kontant geld verkoopen: eenige goed onderhoudene MEUBELEN, Ledikanten, Uurwerken, goede Bedden, Dekens, Matrassen, Vloerkleeden, Gordijnen, Tafels, Stoelen, Spiegels, een kompleet Tafelservies, Porcelein, Glas, Aardewerk, Koper, Tin, Blik, IJzerwerk en wat verder zal worden aangeboden; te bezigtigen den dag voor den verkoop van 10—3 ure.

BELANGRIJKE VERKOOPING VAN VEE EN BOERENGEREEDSCHAPPEN.

(1425) *.* Men is voornemens publiek, ten overstaan van den Notaris A. PERK, te Hilversum, aan de Hofstede *Hijdepark*, aan den Straatweg naar Soestdijk, te verkoopen:

Op Vrijdag den 22sten April 1853, des morgens ten 10 ure, 60 stuks RUNDVEE, melkgevende en andere, 200 SCHAPEN en ruim 30 groote en kleine VARKENS.

En op Dingsdag den 10 Mei 1853, terzelfden plaatse en uur, 7 stuks PAARDEN, voorts WAGENS, PLOEGEN, KARREN, EGGEN en andere BOERENGEREEDSCHAPPEN.

Alles daags vóór de veilingen te zien.

De Stallen zijn door geene ziekte besmet, en het Vee volkomen gezond, en even als de Wagens, enz. in den besten staat.

(1427) *.* Op Zaturdag, den 23 April 1853, des namiddags ten een ure, zal men, aan het Lokaal van verkoopingen binnen Utrecht, achter St. Pieter, publiek verkoopen:

Eene kapitale BOERENHOFSTEDE, bestaande in Bouwmanswoning, Zomerhuis, Wagenschuur, drie Hooi- en Korenbergen, Tuin, Boomgaarden, Bouw-, Wei- en Boschlanden, zoo binnen- als buitendijks; te zamen groot 60 bunders, 95 roeden 50 ellen, op *Mastwijk*, onder Linschoten en onder Reijerscop, waarin zich beste STEENAARDE bevindt. Verhuurd tot 1 Januarij en 1 Mei 1854.

In 7 perceelen, 3 onder massa's en eindelijk in eenen koop.

En eene kapitale BOERENHOFSTEDE, bestaande in Bouwmanswoning, Zomerhuis, Schuur, twee Hooibergen, Tuin, Boomgaard, Wei-, Hooi- en Boschlanden; te zamen groot 32 bunders, 38 roeden 10 ellen, in den Polder Oukoop, onder Ter Aa, gemeente Loenersloot, en onder Demmerik, gemeente Vinkeveen.

In 5 perceelen en vervolgens in massa.

Breeder bij billetten omschreven, en nader onderrigt te bekomen ten kantore van de Notarissen STEVENS en BUSKES te Utrecht, en ook, wat het eerste perceel betreft, ten kantore van den Notaris CAMBIER VAN NOOTEN, te Lopik.

(1428) *.* Op Zaturdag 23 April 1853, namiddags ten 5 ure, zal te Utrecht, ten overstaan van den Notaris Mr. H. A. R. VOSMAER, in het openbaar worden verkocht:

Een hecht en sterk, in de laatste jaren, in volkomen staat van onderhoud gebragt dubbeld HEERENHUIS, met Erf, Grond en Tuin, in de Zuilenstraat, A. n°. 589, kadaster sectie B. n°. 1703, als Huis, Erf en Tuin vier roeden 70 ellen.

Dit Huis met Hardsteenen Stoep en Ondergevel heeft beneden twee Voorkamers en eene Suite, een marmeren net gestucadoorden Gang, Keuken en Kelder met alle geriefelijkheden; boven, een afgesloten ruim Portaal met vier Kamers en Kabinetje; alle de Kamers net behangen, vele gestucadoord en met marmeren Schoorsteenmantels en onderscheidene Kasten, Voorzolder met beschoten Dak, Achterzolder, twee Dienstbodenkamers en smaakvol aangelegden Tuin, waarin een Prieel, gebouwd tot berging van Brandstoffen, enz. Te aanvaarden 15 Mei.

TE KOOP

(1429) *.* eene zeer solide en ruime HEERENHUIZINGE of BUITEN, met Stal, Koetshuis, Koepel en Tuin of Plaats, aangenaam gelegen te Maarssen, aan de Rivier de Vecht, nabij den Rijn-Spoorweg en Straatweg, zijnde de Huizinge te aanvaarden 1 Mei 1853, doch de Tuin of Plaats dadelijk. Inlichting te bekomen in persoon of met franco brieven ten kantore van den Notaris TISSOT VAN PATOT, te Maarssen.

(1430) *.* Met primo Mei *TE HUUR*, voor een matigen Prijs: een BENEDENHUIS in eene der drukste Straten dezer Stad. Te bevragen bij C. F. OVERWIJN, Mr. Timmerman, op de Oude Gracht.

(1431) *.* Wordt verlangd: eene STALLING voor 3 à 4 Paarden, met welingerigt KOETSHUIS. Adres met opgave van huurprijs, per briefje Lett. A. bij de Boekhandelaren J. G. VAN TERVEEN en ZOON.

BERIGT VOOR DE DAMES.

(1432) ⁂ Zoo even ontvangen wij uit ons Magazijn te Rotterdam het berigt, dat de aanvraag naar ons linnen er zoo groot is, dat onze tegenwoordigheid er hoog noodig is; we moeten ons dientengevolge beijveren, onze zaken zoo in te rigten, dat we nog tegen het eind dezer week aldaar kunnen terugkeeren. Wij verzoeken daarom beleefdelijk de geëerde personen, die genegen zijn onze waren zich aan te schaffen, op dit spoedig vertrek aandachtig te wezen, en voegen er de onbetwistbare overtuiging bij, dat zelfs zij, die met oogenblikkelijke behoefte hebben aan Linnens en Tafelgoederen, maar ons Magazijn met een bezoek willen vereeren, dadelijk aankoopen zullen doen, daar iedereen die ons komt zien, de zekerheid erlangt, dat nimmermeer de gelegenheid zich opdoet, om tegen zulke geringe prijzen zulke uitstekende goederen zich aan te schaffen.

PRIJS-COURANT. Bepaald vaste prijzen.

ORDINAIR HUISHOUDINGSLINNEN en

STERK BERGLINNEN tot ordinaire Hemden voor Werklieden en tot Bedlakens voor Dienstboden, het stuk 33 oude ellen à *f* 6,50 en *f* 7. RUSSISCH HENNEPLINNEN (echt), wegens de bijzondere duurzaamheid zeer geëigend voor Bedlakens en Manshemden, geappreteerd zoowel als ruw, zoo als het van het weefgetouw komt, het stuk van 44 oude ellen *f* 18 tot *f* 19, van 42 tot 50 ellen à *f* 16, *f* 18, *f* 20, *f* 25, *f* 28, *f* 30 en *f* 36. FIJNE GAREN-LINNENS, het stuk van 62 Ned. el of 48 ... voor 12 Hemden à *f* 13. BLEEKLINNEN voor fijne Sloopen, het stuk à *f* 14, *f* 15, *f* 16, *f* 17 en *f* 18. BOHEEMSCH GARENLINNEN, voor Lijf- en Bedlinnen geschikt, à *f* 16, *f* 17, *f* 19 en *f* 21. BOHEEMSCH HUISMANSLINNEN, een zeer aanbevelenswaardig weefsel, voor Manshemden en sterke Beddeverkleedsels geschikt, het stuk à *f* 17, *f* 19, *f* 21, *f* 24 en *f* 26. HERNHUTTERSLINNEN, voor Vrouwenhemden en Kinderlinnengoed, het stuk à *f* 14, *f* 15, *f* 16, *f* 18 en *f* 19. IERSCH LINNEN van zuiver garen, voor fijn Linnengoed, het stuk van 37 Ned. el of 55 oude el à *f* 31 tot *f* 54. KONINGSKROONLINNEN voor extra fijne Engelsche Hemden voor Heeren, het stuk à *f* 26, 27, 28, *f* 34, *f* 40 tot *f* 60.

WITTE ZAKDOEKEN.

GEIMITEERDE ZAKDOEKEN (nagemaakt Linnen), het half dozijn à 36 cents, betere soort à 60 cents, beste soort à *f* 1. FIJNE LINNEN ZAKDOEKEN voor kinderen het half doz. à *f* 1, insgelijks voor Dames, met breede randen, vierkant naar den nieuwsten smaak, het half doz. *f* 1,35, *f* 1,50, *f* 2 en *f* 2,50, betere soort voor Heeren en Dames het half doz. à *f* 3, *f* 3,50, *f* 4 en *f* 5. FIJNE GARENBATIST-ZAKDOEKEN, het half doz. à *f* 3,50 en *f* 4, extra fijne à *f* 5 en *f* 10. ECHTE BATIST-LINNEN DAMES-ZAKDOEKEN (*batiste claire*) het half doz. à *f* 3, *f* 3,50, *f* 4 en *f* 5.

PELLE EN DAMAST TAFELGOED.

ONTBIJTTAFEL-LAKENS, half Linnen (*meest Linnen*) het kwart dozijn à *f* 2,25, grootere soort voor 8 personen het kwart doz. à *f* 3,50, zeer groote voor 8 personen het stuk à *f* 1,60 en *f* 2. TAFELLAKENS 4 el groot per stuk *f* 3,50, *zuiver Linnen* het stuk voor 6 personen à *f* 1,75 en *f* 3. Kleine KINDER-TAFELSERVETTEN (half Linnen) het half doz. à *f* 1,50, grootere soort in *zuiver Linnen* het half doz. à *f* 3 en *f* 4, geheel grootere soort het half doz. à *f* 3 en 3,50. EEN TAFELLAKEN MET 6 SERVETTEN à *f* 3,50. EEN DITO MET DITO grootere soort, à *f* 4 en *f* 5. EEN TAFELLAKEN MET 8 SERVETTEN à *f* 6,50 en *f* 7, EEN TAFELLAKEN MET 6 SERVETTEN, in *zuiver Linnen* *f* 6 en *f* 7, EEN GROOT TAFELLAKEN (half Linnen) MET 12 SERVETTEN à *f* 6, *f* 7 en *f* 8, EEN DITO DITO, in *zuiver Linnen*, à *f* 9, *f* 10, *f* 12 en *f* 18, EEN DAMAST TAFELLAKEN MET 6 SERVETTEN à *f* 8, *f* 10 en *f* 12, fijnere en grootere soort à *f* 11, *f* 12, *f* 14, *f* 16 en *f* 18, EEN GROOT DAMAST TAFELLAKEN MET 12 SERVETTEN in zuiver Linnen à *f* 14, *f* 16, *f* 18 en *f* 20, grootere soort van Keper-Hennep-Damast allerfijnst *en groote Servetten*, à *f* 20, *f* 22, *f* 24 tot *f* 50, EEN DAMAST TAFELGARNITUUR, voor 18 en 24 Personen in verhouding tot de Garnituur voor 12 Personen, gerekend, JACQUARD TAFELGARNITUUR, in zuiver Linnen voor 6 Personen à *f* 7 en *f* 10.

HANDDOEKEN IN ALLE SOORTEN, half Linnen en in zuiver Linnen, het half dozijn *f* 2, *f* 3 en *f* 4, Damast Handdoeken in half Linnen en in zuiver Linnen het half dozijn *f* 3, *f* 4, *f* 5, *f* 6 en *f* 7, GEKLEURDE TAFELKLEEDEN voor ronde en vierkante Tafels, in zuiver Linnen, naturel en chamois (zeer schoon) het stuk à *f* 2, *f* 3, *f* 4 en *f* 5. WITTE DAMAST ONTBIJT SERVETTEN IN ALLE GROOTTEN, slechts in zuiver Linnen, het stuk *f* 2, *f* 3, *f* 4, *f* 5 en *f* 6. KLEINE WITTE THEEDOEKEN MET FRANJE, half Linnen en zuiver Linnen het half dozijn *f* 1,25, *f* 1,75, *f* 2, *f* 3 en *f* 4.

Aan handeldrijvende en ook aan particuliere personen, die groote Inkoopen wenschen te doen, wordt bij inkoopen van ten minste *f* 200 de in den handel gewone korting toegestaan.

Ons Lokaal is op de Oude Gracht Wijk B. No. 54, tusschen de Smee- en Geertebruggen, in het Meubelmagazijn van den Heer Terbrugge in groot LEEUWENBURG. PASSARGE HIRSCHFELD & Comp., uit Berlijn.

Niemand wordt van ons aan de Huizen gezonden, om GOEDEREN aan te bieden.

Commissien van buiten de Stad worden niet geëffectueerd, dan wanneer het bedrag der **bestelde Goederen** er bijgevoegd is. *Brieven Franco.*

MAGAZIJN VAN ECHTE NOORDBRABANTSCHE LINNENS EN TAFELGOEDEREN.

(1433) ⁂ De ondergeteekende heeft weder ontvangen eene groote partij LINNENS, in alle breedtes en fijntens van 20 Ct. tot 2 gulden de el, waaronder Linnen voor Bedlakens zonder naad. Voorts verschillende soorten van Zakdoeken, grijzen en witte Tafelkleeden, Theedoeken, Keukenlinnen, Keper, Dimet, etc.; 30 verschillende soorten en patronen van Damast en 50 van Pelle Tafelgoed met en zonder randen afgewerkt, alle nieuwe uitgekomene Patronen, eene partij Linnen voor Bakkersmaalzakken. Al de Goederen in ons Magazijn voorhanden zijn niet opgemaakt of opgegeid maar worden verkocht per Stuk of per El, zoowel deselve van het Weefgetouw komen; voor deszelfs deugd wordt een jaar ingestaan.

Zadelstraat naast *den Eenhoorn.* **M. KOCKEN.**

P. S. Bij wien ook *TE HUREN* zijn: twee ongemeubeleerde BENEDEN-KAMERS; te aanvaarden 1 Mei aanstaande.

(1434) ⁂ De ondergeteekende berigt hiermede zijne geëerde Stadgenooten, dat bij zijnen winkel in KOFFIJ, THEE, KRUIDENIERSWAREN, enz. geopend heeft op de Oude Gracht bij de Jacobiebrug, wijk C. No. 97, in de *Vergulde Ster*, terwijl hij eene prompte en civiele bediening belooft.

M. J. VAN DORSTEN.

(1435) ⁂ De ondergeteekende berigt zijne geëerde Begunstigers, dat bij wederom ontvangen is in allerhande soort van Opregte GRONINGER KOEK, allerbeste ONTBIJT KOEK en UTRECHTSCHE THEERANTJES. B. VAN DE WEIJER, Heerestraat wijk A. 1203 Utrecht.

(1436) ⁂ Er wordt gevraagd, tegen 15 of 20 April, een bekwame BROOD- en KOEKBAKKERS-KNECHT, zijn werk grondig verstaande. Adres franco bij de Wed. WETTER EN ZOON, onder letter Z, te Utrecht.

DE GRUIS & VAN KOOIJEN

(1437) ⁂ hebben de eer, zich aanbevelende te berigten dat zij hebben ontvangen, de nieuwste MEUBELPAPIEREN, DOORNIKSCH, KIDERMINSTER, TAPIJTEN en alle andere soorten van TAPIJTEN, MEUBELSTOFFEN, PASSEMENTERIEN, ORNAMENTEN, etc. etc.

VLOERKLEEDEN.

(1438) ⁂ De ondergeteekende heeft de eer zijne geëerde begunstigers te berigten, dat hij heden heeft ontvangen een ruim assortiment KARPETTEN, LOPERS en VLOERKLEEDEN alles tegen Fabrieks prijzen.

M. J. C. HAM, *Choorstraat*, D. No. 9.

Koninklijk Geoctrooijeerde TAPIJT- EN MATTEN-FABRIEK

JERUZALEMSTEEG TE UTRECHT.

(1439) ⁂ De Ondergeteekende berigt deze zijne geëerde Begunstigers, dat hij in staat is de nieuwste Patronen van VLOERKLEEDEN- en LOOPERS, zoowel uit Koehaar vervaardigd, als uit de Bast der Aloëplant, tegen zeer civiele Prijzen te leveren, alsmede zeer deugdzaam Varkenshaaren en verschillende Soorten van Kamer- Voor- en Tuindeur Matten. J. L. BERNHARDI.

(1440) ⁂ Men verlangt, bij eene fatsoenlijke Protestantsche familie, te Utrecht, ten spoedigste, eene GOUVERNANTE EXTERNE. Adres, *franco* onder lett. P. bij de Boekhandelaars A. F. BLANCHE EN Comp. te Utrecht.

PORTRAITS AU PASTEL

(1441) ⁂ par Mr. **Pascal**, de PARIS. 2 h. de séance suffisent à une parfaite ressemblance *garantie.* Il fait aussi les portraits à première vue, mais pour les familles seulement, des personnes qui se refusent à poser. *M. Pascal* ne pouvant rester en ville que fort peu de temps, prie les amateurs du Pastel de se hater et de prendre la peine de venir voir ses oeuvres Oudkerkhof No. 11, maison FISCHER, de midi à 4 heures.

Les prix des portraits varient suivant la dimension et le fini.

AAN DEN KONING IN DEZE DAGEN.

PRIJS 5 Centen.

Uitgave van den Boekh. J. H. SIDDRÉ.

(Wordt niet algemeen ingezonden).

(1443) ⁂ Bij de Wed. WETTER EN ZOON, wordt uitgegeven: **De Familie de Mausy**, door *J. J. BOSBOOM*, behelzende, behalve een Familie-tafereel, den overgang van JEAN CLAUDE DE MAUSY uit de Roomsch-Katholijke tot de Protestantsche Kerk. 86 bladzijden in kl. 8o. Prijs ... Ter verspreiding, bij 12 Exempl. 25 Cents.

Een op waarheid gegrond verhaal.

PRIJZEN DER NAVOLGENDE ARTIKELEN TER UTRECHTSCHE MARKT, 9 April 1853.

Tarwe van *f* 10,00 tot *f* 10,50, idem nieuwe van *f* 9,00 tot *f* 9,50. *Rogge* van *f* 6,75 tot *f* 7,40. *Garst* van *f* 4,80 tot *f* 5,50. *Boekweit* van *f* 7,80 tot *f* 8,30. *Haver* van *f* 3,30 tot *f* 4,60. *Groene Erwten* van *f* ... *Boter* van *f* 0,80 tot *f* 1,00 het pond. *Kaas* van *f* 20,00 tot *f* 32,00 de 100 ponden. *Aardappelen* van *f* 2,90 tot *f* 4,30 de mudde. *Rundvl.* van 50 tot 55 c. *Kalfsvl.* van ... *Varkensvl.* van ...

VERBETERING.

In de advertentie van *A. Grijseels en Comp.* no. 1405 is een abuis geslopen, er staat: Papeterien zeer elegant à 50 cent en hooger, moet zijn: *Papeterien à 15 cents en hooger.*

WAARNEMINGEN, gedaan op het Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (Zonnenburg.)

April.	Uren.	Wind-rigting.	Wind-kr.	Barom. bij 0o	Ther. F	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen	Aanmerkingen.
				mm					
7	8	wzw.	3	756,67	42,8		0,96	1.0	Betrokken.
	2	wzw.	3	59,17	46,7	0,6	85	0.2	Zwaar bewolkt.
	10	wzw.	2	54,89	46,2		90	0	Bewolkt.
8	8	wnw.	1	55,66	46,0		[illegible]	0	Zwaar bewolkt.
	2	nw.	2	46,23	47,7	— 2.6	66	0	Bewolkt.
	10	nnw.	2	59,79	39,4		93	0,7	Zwaar bewolkt.
9	8	nnw.	4	64,57	42,6		60	9	Bewolkt.
	2	nnw.	4	66,18	43,5	— 7,2	54	0.1	Id.
	10	nw.	0	67,58	37,2		86	0	Id.

AMSTERDAM 9 April 1853.

NEDERLAND.				
Werkel. Schuld . . . $2\frac{1}{2}$ pCt.	$64\frac{15}{16}$	65	65	
dito dito . . . . . 3 „	[illegible]			
dito dito . . . . . 4 „	[illegible]			
Amortisatie Syndicaat $3\frac{1}{2}$ „	[illegible]			
Oost-Ind. Deeling . . . 3 „	$95\frac{13}{16}$			
Aand. Rhijn-Spoorweg $4\frac{1}{2}$ „	$102\frac{1}{2}$			
ENGELAND.				
Oblig. bij Hope & Comp. 5 pCt.	$108\frac{3}{8}$	$108\frac{1}{4}$	$108\frac{3}{8}$	
Obligat. 1828 en 1829 5 „	$107\frac{1}{2}$			
Certificat. 1831 & 1833 5 „	$96\frac{3}{4}$			
Certificaten bij Stieglitz 4 „	92			
SPANJE.				
Obligatien . . . . 1 „	$24\frac{11}{16}$	$24\frac{3}{4}$	$24\frac{11}{16}$	
dito . . . . 3 „	48			
Binnenl. Schuld . . . . . 3 „	$49\frac{7}{8}$			
Amortisatie-Bill	$5\frac{3}{4}$	$5\frac{13}{16}$	$5\frac{3}{4}$	
Bewijzen Coupons	$7\frac{3}{4}$	[illegible]	[illegible]	
OOSTENRIJK.				
Oblig. Metalliek . . . . 5 pCt.	$81\frac{7}{8}$			
dito dito N. . . . . . . 5 „	93	[illegible]		
dito dito L. B. . . . . 5 „	93	$93\frac{1}{8}$		
dito dito . . . . $2\frac{1}{2}$ „	48	$48\frac{1}{16}$		
BELGIË.				
Certific. bij Rotschild $2\frac{1}{2}$ „	[illegible]			
PORTUGAL.				
te Londen . . . . 5 pCt.	$42\frac{1}{16}$	$42\frac{1}{4}$	$42\frac{1}{8}$	
dito . . . . 4 „	$39\frac{13}{16}$	$39\frac{7}{8}$	$39\frac{7}{8}$	
AMERIKA.				
Ven. Obl. 6 pCt. nu $2\frac{3}{4}$ „	$40\frac{5}{8}$			
Grenada, Oblig. . . . $2\frac{1}{2}$ pCt.	$22\frac{3}{4}$	$22\frac{3}{8}$		
Mexico Obl. 1837 & 1850 3 „	$27\frac{5}{16}$	$27\frac{1}{2}$	$27\frac{3}{8}$	
Noord-Amerik. Amst. Bank-act.	$5\frac{1}{8}$	$5\frac{3}{16}$		

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.

De heer v. Ittersum wijst nog op de gevaren van de hondenwagens vooral op de groote wegen, [illegible] den in de stad; hij heeft steeds gewaagd van het [illegible] in den vreemde gevoelen wordt, maar hij herinnert er aan, dat men in 't buitenland honden heeft, die zeer geschikt zijn voor den arbeid, bij ons in [illegible] nogal niet. Wat voorzorgen aangaat, die zijn gemakkelijk vast te stellen, maar in de uitvoering zijn ze moeijelijker.

't Amendement van den heer Walland, [illegible] het verbod van 't aanspannen van honden, wordt hierop in stemming gebragt en aangenomen met 13 tegen 9 stemmen. Tegen stemden de heeren [illegible], v. d. Heuvel, Ackersdijck, v. Dielen, Schuller, [illegible], Calkoen, Schuurman en Reede.

Art. 3, 4, 5 en 6 worden aangenomen.

[illegible] art. [illegible] plaats tusschen de heeren Voorduin, v. Reede, [illegible], v. Lier en Ackersdijck, omtrent het [illegible] der bepaling van 't afmaken der opgevangen honden en omtrent den [illegible] termijn.

Een amendement van den heer Nahuys over de [illegible] van een woord wordt afgestemd, een amendement van den heer v. Reede, waarbij de [illegible] vijf dagen wordt gesteld, wordt aangenomen met 13 tegen [illegible] stemmen.

Ook art. [illegible] geeft tot [illegible] aanleiding. De heer [illegible]

vond Spr. zich bezwaard, aan zijne [illegible] uitgebragt stem getrouw te blijven.

De heer Burgemeester antwoordt, dat [illegible] het recht heeft, om van meening te veranderen, maar dat de gelegenheid ruimschoots bestaan heeft om over dit punt te beraadslagen. De afgemeene [illegible] moeten als gesloten worden beschouwd. Spr. betreurt het, dat deze zienswijze niet vroeger is medegedeeld.

De heer Asch v. Wijck is voor 't amendement Walland, niet uit eene overdrevene liefde voor de honden of uit gebrek aan menschenliefde. Spr. is het met den heer Schuurman eens dat de liefde voor te menschen hooger moet worden gesteld dan de liefde voor de dieren. Juist nu uit menschenliefde vermeent [illegible] het amendement te moeten ondersteunen. — Ook [illegible]

Het is geenszins de bedoeling om den last, die thans aan den hond te torschen gegeven wordt, aan den mensch op te leggen; maar wel om van den mensch te verbieden, zoodanig gebruik van de honden te maken, waaruit ongelukken en gevaar geboren worden. Door den Burgemeester is gezegd, dat men zich door het nemen van [illegible] maatregel zou isoleren. Spr. [illegible] [illegible] op, dat reeds in verscheidene gemeenten in deze provincie [illegible] verbod [illegible]; hem is meer dan [illegible], dat de maatregel in die [illegible] [illegible] zou kunnen worden [illegible], waarvoor ook [illegible]

[illegible] weet. [illegible] den verkeerde [illegible] [illegible] onder den [illegible] dan het dier [illegible] te gebruiken, dat men [illegible] Spr. [illegible] dat de liefde tot de dieren [illegible] te prijzen is, maar zegt, dat bij hem menschenliefde nog hooger staat aangeschreven.

De heer v. Ittersum zegt, dat het lid der Comm. de heer Ackersdijck te veel elke tegenwerping afzonderlijk beoordeelt, zoo was het ook met dat wat Spr. tegen de groentewagens had. Men moet al de bezwaren [illegible] een nemen, en dan hebben zij gezamenlijk voldoende gewigt om tegen de hondenwagens te stemmen. Spr. is in 't geheel geen voorstander van 't geen oud is, omdat het oud is, evenmin als dat het geachte lid der Comm. eene zaak zal voorstaan, alleen omdat zij nieuw is; maar wanneer hij eene nieuwigheid ziet invoeren, [illegible] het [illegible] [illegible] heid te zijn, dan kan hij die niet goedkeuren, wanneer hij er velerlei bezwaar in ziet voor de openbare orde en veiligheid, en wijst hij gaarne terug op de oude jaren, in welke de behoefte aan die zoogenaamde verbetering niet gevoeld werd. Het misbruik, dat men van de hondenwagens maakt, de onveiligheid op straten en wegen daardoor veroorzaakt, de mishandeling der honden en het gevaar dat de muilkorf zal aanbrengen, dit alles te zamen doet Spr. voor het amendement stemmen.

De Burgemeester herinnert, dat de hoofdvraag eigenlijk beslist is [illegible]

Avondzitting van den Stedel. Raad

van 4 April 1853.

Tegenwoordig zijn 22 leden. Afwezig de heeren v. Vesrum, Boeck van Drikesteen, Jongeneel, Karsten, v. Beeck, Vrolik en de Vos.

De Voorzitter deelt mede, dat, op het verzoek tot remissie van de verbeurde boete, door den timmerman J. H. Fock, door den heer Kamerlaar ongunstig is geadviseerd. In eene volgende vergadering zal dit punt [illegible]

Aan de orde is de voortzetting der beraadslaging over de politieverordening en later over de belasting op de honden.

De heer Walland opent de discussiën, over art. 2: ontegensprekelijk, zegt hij, moet de verordening, waarover beraadslaagd wordt, strekken, om de burgerij te vrijwaren voor 't gevaar der hondsdolheid: daarom wil het art. [illegible], dat honden voor of onder wagens gespannen met muilbanden zullen voorzien zijn. Spr. evenwel vindt juist in het aanspannen der honden eene van de voornaamste aanleidingen voor de ziekte, die men zoozeer vreest. Bij veel krachtinspanning, die men van de beesten vergt, worden juist de honden, die voor de karren gebruikt worden, meestal slecht gevoed, en streng gehandeld, ja zelfs mishandeld. Voegt men bij dit alles nog eenen muilband, dan zal men den hond in nog ongelukkiger toestand brengen, daardoor zijne vatbaarheid voor de ziekte vermeerderen en hem dus nog gevaarlijker maken. Die aanspanning van honden is daarbij ook op den weg voor de rijtuigen allergevaarlijkst. Spr. stelt dus als amendement voor het spannen van honden voor of onder eenig voertuig of het gebruiken derzelve als trekdieren geheel te verbieden.

De heer Ackersdijck zegt, dat ook elders gelijksoortig verbod bestaat, en dat voorzeker door een deel der burgerij het verbod gunstig zou worden opgenomen; maar men moet hier vooral het oog houden op het belang, dat de nijverheid heeft bij het gebruik der honden; dat gebruik dient tot verligting van den arbeid van den mensch, en dat mag men niet beletten dan in den uitersten nood. De inspanning is voor den hond niet schadelijk; veeleer is gebrek aan beweging nadeelig. De gevallen van de ziekte zijn dan ook juist bij die dieren niet het veelvuldigst. Het gebruik des muilkorfs zal ook niet hinderen, en zelfs al mogt dit het drinken bemoeijelijken (hetgeen niet het geval is); de geneesheeren zijn het eens, dat geenzins gebrek aan drinken de oorzaak der hondenziekte is. Nu wil men veel verder gaan, en het gebruik van honden beletten; dat men toch vooral bedenke, welke belemmering dit voor de nijverheid zou wezen.

De heer v. Ittersum zegt, dat als men over belemmering der nijverheid gewaagt, men, naar 't schijnt, dadelijk denkt aan de groentewagens, thans in gebruik, die door honden getrokken worden; maar honderd jaren lang heeft de mensch zelf die wagens gereden, zouden nu zoo ploteeling zijne krachten zijn verminderd, dat hij in den hond zijn steun moet zoeken? Het gebruik der honden is voor de burgerij zeer lastig: voor zieken, door het voortdurend geblaf, voor gezonden, door de vrees van gebeten te worden, als men zoo'n wagen [illegible] Wat evenwel [illegible] is, de hondenwagens worden [illegible] gebruikt, [illegible] gestolen goederen [illegible] te vervoeren; [illegible] gelukkig [illegible] [illegible] bepalingen [illegible], om den dief dit vervoermiddel te benemen. [illegible] politieverordening op de honden zal [illegible] [illegible] wezen [illegible] [illegible] is van [illegible], dan [illegible] der proef, om het aanspannen van honden te beletten, allernuttigst wezen. Spr. wijst op den rampzaligen toestand, waarin men de aangespannen honden, vooral in de warme zomerdagen, zoo dikwijls op weg ontmoet, en op het gevaar, om die arme dieren, dan nog meer te bemoeijelijken, door ze een muilkorf aan te doen.

De heer Voorduin merkt aan, dat door het aanspannen van honden, sommige lieden honden houden, die het anders niet zouden doen, en die dikwijls geen voedsel voor hunne beesten hebben. Als voorbeeld haalt Spr. aan, dat [illegible] tijd [illegible] [illegible], dat er 's nachts schapen werden verscheurd gevonden, waarvan men de oorzaak zocht in de aanwezigheid van een wolf. Wat was, bij nader onderzoek, echter de zaak? Er was een pettenkoopman, die honden voor een wagen gebruikte. Deze dieren werden afgebeuld en ellendig gevoed. Na den wekelijkschen rid, kwam men 't huis; maar, om dan buiten de noodzakelijkheid te wezen, de beesten te voeden, werden ze uitgejaagd. — De uitgehongerde honden wierpen zich op schapen. Hoe gevaarlijk zouden zulke rondwarende honden, zelfs niet voor den mensch, kunnen wezen, en zou men dan geen maatregel moeten nemen tegen zulk gevaar?

De heer v. Reede appuijeert ook het amendement van den heer Walland. Spr. achtte het verkieslijk de hondenwagens geheel te verbieden boven het voorstel der Commissie, om ook aangespannen honden met den muilkorf te belasten. Spr. acht dit voorstel eene te groote belemmering voor die dieren. Maar ook hier komt weder veel aan op 't model van den korf. Ieder, die met aandacht op de ongelukkige trekhonden heeft gelet, zal hebben ontwaard dat deze, bij groote vermoeidheid, het onderdeel van den muil, het kakebeen naar beneden houden en de tong er lang uit laten hangen. Hoe zal nu de hond dit kunnen blijven doen, als hij een korf aan heeft. Hij zal dan telkens moeten schuren met zijn tong en mond tegen den korf, hij zal belemmerd zijn in de eenige vrije beweging die hem nog overblijft, namelijk van den kop; dit zal zijn verhitten toestand verhoogen en het dier meer vatbaar dan ooit maken voor de hondsdolheid. Het drinken langs den weg zal hun daardoor ook zeer worden bemoeijelijkt. Spr. hoopt, dat door het aannemen van het amendement een einde worde gemaakt aan de veelvuldige kwade bejegeningen, waaraan de honden thans blootstaan, die geene trek- en lastdieren zijn, maar waarvoor de natuur andere beesten heeft aangewezen.

De heer Ackersdijck zegt, dat, als het slechts een wensch was, dat men het aanspannen van honden, en vooral het mishandelen bij die gelegenheid, mogt nalaten, hij den zijne voegde bij dien van den voorsteller. Maar 't is de vraag, mag men het gebruik van honden verbieden? Hij meent van neen. Men zegt, honderd jaren en langer heeft men de honden niet als trekdieren gebruikt. Spr. herinnert evenwel, dat te Scheveningen sinds onheugelijke tijden de honden daartoe gebezigd worden. Buitendien is dat argument minder gelukkig, men zoude het tegen de spoorwegen, en wat niet al evenzeer kunnen gebruiken. Wat de mishandeling der honden betreft, niemand betreurt die meer dan hij, en daartegen diende een verbod te zijn. De Comm. heeft dit eenigermate getracht, door te bepalen, dat de leiders niet op de wagens mogen zitten, daardoor zullen de honden minder zwaar en haastig te trekken hebben; meer meende de Comm. niet te moeten voorstellen. Wat het voeden aangaat, daarvoor kan men geene bepalingen maken, dat moet ieder doen naar hij wil. Dat de hondenwagens tot het vervoer van gestolen goederen dienen, is zeker te bejammeren, maar daartoe zijn evenzeer andere middelen te bezigen, terwijl de policie tegen zulk een gebruik moet waken. Men kan toch niet het gebruik verbieden, om het misbruik te voorkomen, dat men zelfs van de beste zaken maakt. Wat den muilkorf aangaat, die [illegible] het bijten verhinderen, en dus den [illegible] voor verwonding beveiligen; die muilkorf zal [illegible] het drinken niet beletten; de vorm is toe, dat ze hierin niet belemmert. Ten slotte oordeelt Spr. alle beperking en belemmering in het gebruik van [illegible] eigen goed alleen in den dringendsten nood geoorloofd.

De heer Walland beantwoordt het lid der Comm. De arbeid zou juist gunstig op den hond werken, zegt men; maar 't is bekend, dat de hond alleen door den mond [illegible]; comprimeert men nu den mond, dan moet dit natuurlijk hinderen, en dit nog te meer als het dier aangespannen en dus reeds in gedwongen positie is. Het gevaarlijke van dit aanspannen ligt daarbij minder in dat aanspannen zelf, dan in de behandeling daarbij van den hond, die niet alleen met stok of zweep geslagen, maar zelfs met stokken, waarin spijkers zijn gestoken, wordt mishandeld. Spr. herinnert er ook aan hoe sinds de verandering, in de groentewagens aangebragt, deze veel breeder zijn geworden, waardoor in vele straten de passage veelal wordt gestremd, terwijl de politie niet altijd er tegenwoordig kan wezen om tegen die stremming te waken.

De heer Nahuys zegt, dat door velen de muilkorven voor gevaarlijk worden gehouden, en dat het dus minder geschikt is om met een gevaarlijk middel eene proef te nemen. 't Is zeker wel niet bewezen, dat gebrek aan drinken ook eene oorzaak der hondenziekte is, maar het tegendeel is evenmin voor zeker aan te nemen. Stellig evenwel is het, dat de muilkorven de dieren moeten hinderen en hen beletten om hun dorst te lesschen of te drinken uit plassen en gooten, terwijl er door de hooge ligging der Stad voor de honden geene andere gelegenheid dikwijls bestaat tot drinken, en de gooten niet diep genoeg zijn.

De heer Schuurman spreekt tegen het amendement. Hij vraagt, of men alles en den mensch alleen wil laden, of die dan eerder [illegible] is dan een hond? Hij heeft het gezien, welke uitwerking het had, dat door enkele gemeenten hondenwagens verboden waren. [illegible] werden in die gemeenten afgespannen, [illegible] de [illegible] ging zelf den wagen trekken, [illegible] door de honden was mede te voeren

geweest. Is het dan verkieslijker den mensch te zien gebukt gaan onder den zwaren last, dan het dier daartoe te gebruiken, dat men voedt? Spr. gelooft, dat de liefde tot de dieren zeer te prijzen is, maar zegt, dat bij hem menschenliefde nog hooger staat aangeschreven.

De heer *v. Ittersum* zegt, dat het lid der Comm. de heer *Ackersdijck* te veel elke tegenwerping afzonderlijk beoordeelt; zoo was het ook met dat wat Spr. tegen de groentewagens had. Men moet al de bezwaren bij een nemen, en dan hebben zij gezamelijk voldoende gewigt om tegen de hondenwagens te stemmen. Spr. is in 't geheel geen voorstander van 't geen oud is, omdat het oud is, evenmin als dat het geachte lid der Comm. eene zaak zal voorstaan, alléén omdat zij nieuw is; maar wanneer hij eene nieuwigheid ziet invoeren, [illegible] het belang [illegible] heid te zijn, dan kan hij die niet goedkeuren, wanneer hij er velerlei bezwaar in ziet voor de openbare orde en veiligheid, en wijst hij gaarne terug op de vele jaren, in welke de behoefte aan die zoo gezegde verbetering niet gevoeld werd. Het misbruik, dat men van de hondenwagens maakt, de onveiligheid op straten en wegen daardoor veroorzaakt, de mishandeling der honden en het gevaar dat de muilkorf zal aanbieden, dit alles te zamen doet Spr. voor het amendement stemmen.

De Burgemeester herinnert, dat de hoofdvraag eigenlijk beslist is. De honden zullen met muilbanden voorzien worden, dat is aangenomen; of die muilbanden nu doelmatig zijn of niet kan geen punt van discussie meer uitmaken; zij, die tegen de muilbanden zijn, hoopt hij, dat zich thans ook met de overige denkbeelden der Commissie zullen vereenigen. Spr. betreurt het, dat men meer belemmeringen wil aanbrengen, dan hoogst noodzakelijk is. De hond is wel de vriend van den mensch, maar hij is ook tot hulp van den mensch gegeven. Zullen wij nu, terwijl overal honden worden gebezigd, ons door dit amendement aan te nemen op een geisoleerd standpunt stellen? Het zou slechts eene noodelooze beperking zijn voor hen, die geene paarden zich kunnen aanschaffen. — Het algemeene beginsel is, dat de honden met muilkorven zullen worden voorzien of aan eene lijn zullen worden gehouden; maar de honden, die *onder* de wagens gespannen worden, zullen die ook nog muilbanden behoeven? Zou dat geen noodelooze belemmering zijn?

De heer *Voswinkel Dorselen* zegt, dat hij het amendement van den heer *Walland* zeer ondersteunt, doch dat hij zich bescheidenlijk moet verzetten tegen het denkbeeld van den geachten Voorzitter, dat zij, die tegen de muilbanden hebben gestemd, zich omtrent die artikelen van deze politieverordening, welke daarmede in verband standen, zouden schikken naar de meerderheid. Spr. heeft vóór art. 1 dezer verordening gestemd, waarin de bepaling is opgenomen, om de honden muilkorven aan te doen; hij is echter tot eene *andere* overtuiging gekomen, en zal daarom zijne stem tegen de *geheele* verordening uitbrengen. De reden, die hem tot dit veranderde gevoelen gebragt heeft, bestaat hierin, dat hij, als geheel onkundig in deze zaak, geslingerd is geworden door het hooren van verschillende opinien van onderscheidene zijden, ook van geneeskundigen, tot dat de laatst gehoudene beraadslagingen hem deden overhellen om den muilkorf te helpen proclameren. Inmiddels kwam heden ter geruchte tot hem, dat veeartsenijkundigen zich ongunstig over dien maatregel hadden uitgelaten; hij had derhalve de vrijheid genomen een der leeraaren der veeartsenijschool, om een onderhoud te verzoeken. Bij dat onderhoud waren nog 2 veeartsenijkundigen tegenwoordig en allen getuigden dat zij de muilkorven meer schadelijk dan nuttig achtten; onder meerder aanvoerende, dat hierdoor den hond alle middelen tot zelfverdediging werden ontnomen, en zij door dien dwang de hondsdolheid eer zouden bevorderen dan tegenwerken, als werkende in alle opzigten nadeelig op den natuurlijken aard dier dieren; — dat ook, aangenomen dat de muilkorven den hond beletten op straat anderen te bijten, zij toch niet den minsten waarborg opleveren voor de huisgenooten, en dat zich dus de zaak alleen zoude oplossen in het plagen van dieren en menschen. Het was bovendien van genoegzame bekendheid, dat prins *Maximiliaan v. Beijeren*, (het hoofd eener vereeniging in Duitschland tegen de mishandeling van dieren), in een zijner werken heeft opgeteekend dat de Senaat in Hamburg, waar men ook de muilkorven had ingevoerd, het geraden heeft geoordeeld, om die weer af te schaffen, en wat opmerkelijk is, dat dit besluit in het warmste jaargetijde is ten uitvoer gebragt. Op deze gronden

vond Spr. zich bezwaard, aan zijne eerst uitgebragte stem getrouw te blijven.

De heer Burgemeester antwoordt, dat zeker iedereen het regt heeft, om van meening te veranderen, maar dat de gelegenheid ruimschoots bestaan heeft om over dit punt te beraadslagen. De *algemeene* discussien moeten als gesloten worden beschouwd. Spr. betreurt het, dat deze zienswijze niet vroeger is medegedeeld.

De heer *Asch v. Wijck* is voor 't amendement *Walland*, niet uit eene overdrevene liefde voor de honden of uit gebrek aan menschenliefde. Spr. is het met den heer *Schuurman* eens dat de liefde voor de menschen hooger moet worden gesteld dan de liefde voor de dieren. Juist nu uit menschenliefde vermeent hij het amendement te moeten ondersteunen. — Ook [illegible]. Het is geenszins de bedoeling om den last, die thans aan den hond te torschen gegeven wordt, aan den mensch op te leggen; maar wel om aan den mensch te verbieden, zoodanig gebruik van de honden te maken, waaruit ongelukken en gevaar geboren worden. Door den Burgemeester is gezegd, dat men zich door het nemen van dezen maatregel zou isoleren. Spr. merkt daartegen op, dat reeds in verscheidene gemeenten in deze provincie zoodanig verbod bestaat; hem is meer dan eens verzekerd, dat de maatregel in die gemeenten beter zou kunnen worden gehandhaafd, wanneer ook in Utrecht een gelijk verbod bestond. Werden de hondenwagens hier verboden, dan zullen zeker meerdere gemeenten dat voorbeeld volgen. Wel zijn in de verordening eenige bepalingen opgenomen om de gevaarlijke gevolgen van het gebruik dier wagens te voorkomen; bijv. de bepaling dat de hondenwagen zal moeten stil staan zoodra er een rijtuig nadert; maar zoodanige bepaling is in eene volkrijke stad bijna niet uitvoerlijk; het is onmogelijk de naleving er van op eene voldoende wijze te verzekeren.

De heer *Voswinkel* beantwoordt nog den voorlaatsten spreker. Hij heeft in 't geheel niet gewild, om de zaak weer op het gebied der algemeene beschouwingen terug te brengen, maar gemeend, daar de kwestie der muilkorven toch door vorige sprekers was te berde gebragt, zich tegen de meening van den Voorzitter te moeten verzetten, en met korte woorden de reden bloot te leggen, waarom hij zijne stem tegen de verordening in zijn geheel zal uitbrengen.

De heer *van Lier* spreekt voor het amendement van den heer *Walland*; eene verbodsbepaling, als de besprokene, zal, naar des Sprekers overtuiging, gewis door allen worden toegejuicht, die het kwaad met ernst wenschen te verhoeden, waartegen thans eene voorziening wordt voorgesteld. Spr. is geen vijand van den hond, doch het leven en de gezondheid van zijnen medemensch gaan hem oneindig meer ter harte. Hij acht derhalve pligtmatig, eenen zóó doeltreffenden voorbehoedsmaatregel in te voeren. Men heeft gevraagd, of de Raad hiertoe wel de bevoegdheid had? Spr. acht dit niet twijfelachtig, al wordt ook bij de aangeprezene verordening het gebruik van enkele voorwerpen ontzegd of beperkt; het geldt hier toch eenen maatregel van plaatselijke politie, geheel en al liggende in den grondwettelijken kring van 's Raads attributen, als plaatselijken wetgever. Voorzeker zal, bij de invoering der voorgestelde verordening, eene klagt oprijzen van de zijde van enkelen, maar dezer belang moet dat van allen zwichten. Iedere beperking van dusdanigen aard mag hard wezen voor belanghebbenden, onwettig is zij echter evenmin als de vele algemeene wetten, waarbij de beschikking over of het gebruik van sommige zaken ten algemeenen of bijzonderen nutte wordt ontzegd of gewijzigd; men denke, bijvb., aan de wet op het patent, aan die omtrent de onteigening, het Kon. besluit omtrent de oprigting van fabrieken, enz. De nijverheid moet zekerlijk, buiten noodzaak, niet worden belemmerd; de openbare veiligheid mag echter ook niet uit het oog verloren worden.

De heer Burgemeester ziet met leedwezen dat het amendement zoo groote ondersteuning vindt. Belemmering in de nijverheid is toch zoo zeer te misprijzen, dat hij in deze nogmaals moet aandringen op goed overleg. In alle landen worden de honden als trekdieren gebezigd. Omdat een hond wat blaft, omdat een voorbijganger zou kunnen schrikken, zal men daarom het gebruik van den hond verbieden? Goed ware het, als men het misbruik konde voorkomen, zoo als b. v. het te zwaar laden; om echter het gebruik te beletten zou eene hardheid zijn.

De heer *v. Ittersum* wijst nog op de gevaren van de hondenwagens vooral op de groote wegen, nog meer dan in de stad; hij hoort steeds gewagen van hetgeen in den vreemde gevonden wordt, maar hij herinnert er aan, dat men in 't buitenland honden heeft, die zeer geschikt zijn voor den arbeid, bij ons in den regel niet. Wat voorzorgen aangaat, die zijn gemakkelijk vast te stellen, maar in de uitvoering zijn ze moeijelijker.

't Amendement van den heer *Walland*, betreffende het verbod van 't aanspannen van honden, wordt hierop in stemming gebragt en aangenomen met 13 tegen 9 stemmen. Tegen stemden de heeren *Kien*, *v. d. Heuvel*, *Ackersdijck*, *v. Dielen*, *Schuller*, *Boer*, *Calkoén*, *Schuurman en Bake*.

Art. 3, 4, 5 en 6 worden aangenomen. Omtrent art. 7 heeft [illegible] wisseling plaats tusschen de heeren *Voorduin*, *v. Reede*, *Kien*, *v. Lier en Ackersdijck*, omtrent het facultatieve der bepaling van 't afmaken der opgevangen honden en omtrent den fatalen termijn.

Een amendement van den heer *Nahuys* over de invoeging van een woord wordt afgestemd, een amendement van den heer *v. Reede*, waarbij de fatale termijn op vijf dagen wordt gesteld, wordt aangenomen met 15 tegen 8 stemmen.

Ook art. 8 geeft tot bedenkingen aanleiding. De heer *v. Cleeff* merkt op, dat in dit art. aan de politieagenten de magt toegekend wordt om alle dieren, welke door eenen dollen of verdachten hond gebeten zijn, af te maken, of dat de eigenaar verpligt is, die af te geven, zullende dan ten zijnen koste gebonden en niet dan na betaalde verpleegkosten terug gegeven worden. Hij meent, dat wanneer op eenen marktdag een verdachte hond paarden of runderen gebeten had, en deze opgeeischt moesten worden, er belemmering zoude ontstaan, en stelt voor, wegens den uitgestrekten zin, *alle dieren* uit te laten. Ook ontstaat er verschil over het denkbeeld, wanneer men een hond als verdacht van hondsdolheid zou moeten beschouwen. Aan deze beraadslaging nemen deel de heeren *Ackersdijck*, *v. Asch v. Wijck*, *Schuller*, *Kien* en *Verloren*. Het amendement van den heer *v. Cleeff* wordt met 18 tegen 4 stemmen verworpen.

Over art. 9 staken de stemmen; eene herstemming zal dus in de eerstvolgende vergadering plaats hebben.

Art. 10, 11 en 12 worden aangenomen; 13, 14 en 15 vervallen, 16 en 17 worden subsidiairement aangenomen, als in verband staande met art. 9.

De heer *Ackersdijck* neemt als lid der Comm. nog het woord, om te antwoorden op hetgeen een der sprekers heeft verklaard omtrent het oordeel van eenige heeren veeartsen over de muilkorven, dat ongunstig was. Spr. wil niet treden in de beweegredenen, die anderen leiden tot verandering van denkwijze, maar hij moet toch zijne overtuiging mededeelen, dat hij meent, dat de Comm. zoo goed mogelijk deze moeijelijke zaak heeft onderzocht. De muilkorven zijn juist in gebruik in die landen, waar de veeartsenijkunde op den hoogsten trap is, als in Frankrijk en Oostenrijk. De minister van binnenlandsche zaken heeft den muilkorf ook aanbevolen en dit zeker niet, dan nadat hij van deskundigen de verklaring zal hebben ontvangen van deszelfs nut en geschiktheid. De Comm. heeft zich daar te boven ook in gemeenschap gesteld met der zake kundigen, die de muilkorven als zeer geschikt hebben opgegeven. Is er nu grond, om op een gesprek met enkele veeartsen in dezen tot eene andere overtuiging te komen? De Comm. heeft ook in de geschriften, die zij geraadpleegd heeft omtrent het dragen der muilkorven, niet de minste afkeuring gevonden. Doch omtrent elken maatregel van gezondheids-politie bestaan afwijkende gevoelens. De quarantaine is ingesteld ter afwering der noodlottige pest, en de uitkomst heeft bewezen, hoe gelukkig die quarantaine werkt. Toch hebben voortdurend geneeskundigen tegen het behoud der quarantaine geschreven en beweerd dat de pest niet besmettelijk was; zou men op het oordeel van die enkelen af, de quarantaine afschaffen en geene behoedmiddelen meer nemen tegen het verspreiden der pest? Amsterdam, Leiden, den Haag en Haarlem zijn ons voorgegaan; daar heeft men ook deskundigen geraadpleegd; zullen wij nu de zaak overlaten, om den twijfel door enkele veeartsen opgeworpen. Spr. herinnert daarom nogmaals, hoe gewigtig het is, den voorgestelden maatregel niet te verzuimen.

De heer *Voswinkel Dorselen* vraagt het woord over een persoonlijk feit en zegt, dat hij behoefte heeft de verklaring af te leggen, dat het in de verte niet in

zijne bedoeling lag, om de Comm. te beschuldigen, als zoude zij de onderwerpelijke zaak niet met dien ijver en die naauwgezetheid hebben onderzocht, als waarop zij aanspraak had, maar dat hij als onkundige het [illegible] had voor hen, tot wier vak de kwestie behoorde en dat het niet het gevoelen was van een individu, maar van meerderen, wie men de bevoegdheid in dezen [illegible] niet ontzeggen [illegible]. Spr. betuigt, dat hij niet door eene subjective meening is geleid geworden, maar de zaak [illegible] zoodanig gewigt beschouwt, dat hij in alles [illegible] zelfs door de strengste politieverordening, zal medewerken, om de hondsdolheid te voorkomen, maar, wanneer een middel door anderen aanbevolen, naar zijne meening, die kwaal bevordert, dat men het hem dan niet euvel kan duiden, dat hij zich daar tegen verzet. [illegible] de verwijzing betreft naar hetgeen door den Minister van Binnenl. Zaken als doeltreffende maatregelen is aanbevolen, Spr. heeft ze toevallig voor zich liggen, en moet bekennen, dat zij hem tot een tegenovergesteld gevoelen geleid hebben. Immers wordt daar alleen onder § [illegible] van muilkorven gesproken, wanneer in de gemeente een dollen hond aanwezig is, en dan nog slechts voor 3 maanden. Ten slotte meent Spr., dat, wanneer bij eene opgelegde belasting eene politieverordening werd vastgesteld, die tot grondslag had, dat geen hond zonder meester op straat mogt worden gevonden, en bij eventueel gevaar Burg. en Weth. werden gemagtigd de honden te doen vastleggen, men die ziekte welligt het best zoude voorkomen of bestrijden.

Er wordt hierop besloten over de geheele verordening in de volgende Vergadering te beslissen.

Avondzitting van den Stedel. Raad.

van 5 April 1853.

Tegenwoordig waren 20 leden. Afwezig de heeren [illegible], *Vrolik*, *Verloren*, *Bosch v. Drakestein*, *v. Doorn*, *Karsten* en *v. Dielen*.

Het art. 9, waarover den vorigen dag de stemmen gestaakt hadden, komt 't eerst in behandeling, en wordt aangenomen met 11 tegen 9 stemmen.

Alvorens tot de stemming over de geheele politieverordening over te gaan, vraagt de heer *v. Reede* het woord. Deze zegt, dat hij heeft hooren aanmerken, dat men in het belang van de dieren, aan de menschen geene onnoodige lasten behoorde op te leggen — anderen heeft hij daarop hooren antwoorden, dat het niet uit liefde voor de honden, maar uit menschenliefde was, dat het amendement van den heer *Walland* door hen was ondersteund. Spr. vraagt waarom niet uit liefde voor beide? Hij althans gevoelt zich gedrongen te verklaren, dat het wel degelijk evenzeer uit een medelijdend gevoel voor het hondengeslacht is, dat hij aan dit amendement zijne stem heeft geschonken. Hij is te dikwerf ooggetuige geweest van mishandelingen aan honden toegebragt voor hondenkarren als anderzins, dan dat hij niet met gretigheid deze gelegenheid zoude hebben aangegrepen om zijner zijds mede te werken tot verzachting van het lot dezer dieren. — De aanneming van het amendement was eene eerste schrede op dien weg; maar daarbij moet men niet blijven stilstaan. — De ontworpen politieverordening is als het ware nog een voortdurende aanslag op de vrijheid en het leven dezer *ongelukkige* dieren; zij zijn nu voor het vervolg in veel slechteren toestand dan vroeger, omdat ze voortaan zullen verhinderd zijn voedsel op de straat tot zich te nemen, en zullen blootstaan aan allerlei plagerij van de straatjongens en zulks te meer naardien de korf de beesten zal beletten zich te verdedigen. Beneemt men de dieren hun natuurlijk verdedigingsmiddel, dan moeten zij ook tegen de meerdere hun te wachten staande kwellingen in bescherming worden genomen. — De algemeene strafwet is daartoe onvoldoende. Spr. stelt dus voor nog een artikel in de verordening in te lasschen van den navolgenden inhoud: »Het tergen, aanhitsen en mishandelen van honden is verboden."

De Voorzitter verklaart, dat hij had gemeend, dat de verordening was afgehandeld en er slechts nog eene stemming over 't geheel zou hebben moeten plaats hebben. Daar niemand evenwel zich er tegen verklaart, wordt de heer *v. Reede* gemagtigd zijn amendement voor te dragen.

De heer *Ackersdijck* erkent, dat de opmerking omtrent de mishandeling der dieren juist is; hij deelt in den zeer grooten weerzin tegen eene mishandeling, die den geachten voorsteller zoo tegen de borst stuit. Maar het is de vraag, of deze zaak hier thans wel ter sprake kan komen. Art. 475 van 't W. v. Strafr. bevat eene bepaling, die hier van toepassing is; om die aan te vullen, daartoe is men niet voorbereid. Zoo geheel onverwacht over eene strafbepaling te beraadslagen, komt hem bedenkelijk voor. Daarbij komt, de mishandeling der dieren is een misdrijf *sui generis*, en daartegen bepalingen te maken is niet gemakkelijk. In Engeland, waar men in deze zaak groot belang stelt, zijn de pogingen tot het daarstellen eener wetgeving op dit punt steeds mislukt. De groote moeijelijkheid is altijd, wanneer kan men eene bejegening mishandeling noemen? Men kan dit niet wel bepalen. Maar ook tegen de woorden, waarin het voorgestelde artikel is vervat, komt Spr. op. Spr. vreest, dat de onbestemdheid der uitdrukking noodzakelijk aanleiding moet geven tot in 't geheel geene of willekeurige toepassing, en dat het dus geen nut zal doen. Spr. is daarom huiverig, om het amendement te ondersteunen of aan te nemen.

De heer *v. Reede* zou gaarne, zegt hij, zijn voorstel intrekken, indien er slechts de minste zekerheid bestond, dat er eene algemeene bepaling tegen de mishandeling der dieren spoedig tot stand zou komen. Dat uitzigt bestaat echter niet, en daarom acht Spr. het pligt voor te waken tegen de vermeerdering van 't gevaar, waarin de honden zullen verkeeren, nu zij zich niet meer zullen kunnen verdedigen. De onbestemdheid der uitdrukkingen kan hij niet geheel ontkennen, maar hij wist geen betere er voor te vinden. Hij rekent vooral op het doorzigt des regters op dit punt. De bepaling in 't W. v. Strafr. welke de geachte Spr. op het oog heeft (art. 475 no. 7) is voor de menschen gemaakt, niet voor de dieren. 't Opzettelijk *mishandelen* der dieren is niet in ons wetboek bedacht; er kan geene gegronde reden bestaan, om zulks bij *deze* verordening niet te verbieden, en men mag gerust aan 't oordeel van den regter overlaten, wat hier onder mishandeling moet begrepen worden.

De heer Burgemeester vindt het onraadzaam deze zaak in den vorm van een amendement te behandelen; de zaak is van te veel omvattenden aard, om ze vlugtig te beslissen. Als men het noodig en nuttig oordeelt kan elk lid van den Raad het initiatief nemen tot het voorstellen van eene algemeene verordening tegen de mishandeling der dieren. De woorden zijn ook te onbestemd; een getrouwe hond zou men dien niet mogen aanhitsen tot zelfverdediging of bijv. de herder tot verdediging zijner schapen? Hoe dit zij, spr. zou het wenschelijker achten, deze zaak tot een bijzonder punt van overweging te maken.

De heer *Voorduin* ondersteunt het amendement, omdat het in een zeer naauw verband staat met het onderwerp in kwestie. Tot het verbieden der hondenwagens, is de raad alleen gekomen, omdat men die dieren wilde vrijwaren voor alles, wat kon aanleiding geven tot meerdere ontwikkeling van de ziekte; diezelfde reden bestaat voor de aanneming van dit amendement; het mishandelen der dieren geeft in vele gevallen aanleiding tot de ziekte; daartegen moet men waken. En waarom zouden we dan verwerpen, iets dat zoozeer kan medewerken tot het tegengaan der gevreesde ziekte? Dit artikel zal der policieagenten klem geven, om op de straat-jongens naauwlettend toe te zien. De eerste schrede, om ook iets voor de dieren te doen, was het verbieden der hondenwagens; de aanneming van dit amendement zal de tweede schrede zijn op dien goeden weg.

Den heer *Ackersdijck* zou het spijten, als het den schijn had, dat hij tegen de strekking van het voorstel was. — Daarom heeft hij een ander voorstel, en vraagt of het niet zeer geschikt zou wezen eene Comm. te benoemen, om het punt der mishandeling afzonderlijk te onderzoeken, bepaaldelijk ook in hoever, 't geen de Raad zou willen uitvaardigen, met de bepalingen der algemeene strafwetten in overeenstemming zou wezen. Dat onderzoek ware hoogst nuttig. Thans maken wij eene verordening tegen de hondsdolheid, later kunnen we er dan eene maken tegen de mishandeling der dieren.

De heer *v. Reede* persisteert niettemin bij zijn voorstel; het ontwerpen van zulk eene verordening aan eene Comm. op te dragen vindt hij thans onnoodig. Er bestaat wel zeer zeker verband tusschen zijn amendement en de verordening; de honden zullen meer geplaagd worden, en daardoor vatbaarder worden voor eene ziekte, die de verordening tracht te verhoeden. Hij oordeelt het daarbij geheel niet strijdig met de bevoegdheid van den Raad op dit punt eene bepaling daar te stellen.

De heer *Voorduin* zou zich met het denkbeeld van het benoemen eener Comm. zeer goed kunnen vereenigen, die dan dit punt op breeder schaal zou kunnen onderzoeken en behandelen; doch hij vreest dan voor den goeden uitslag, omdat zulke pogingen elders immers ook onvoldoende geweest zijn. Welke zwarigheid zou er echter bestaan, om inmiddels nu hier te zorgen? Later kan men immers altijd de proef op breeder schaal nemen. Het naauw verband van het voorstel tot de geheele verordening, thans in overweging, is niet te ontkennen.

Ter stemming overgegaan zijnde, wordt het artikel omtrent de mishandeling der honden, door den heer *v. Reede* voorgesteld, aangenomen met 18 tegen 2 stemmen. Tegen de heeren *Kien* en *Bake*. (De heer *Vonck* [illegible] had inmiddels de vergadering verlaten, terwijl de heer *Nahuys* was gekomen).

Thans komt de geheele verordening in stemming. De heer *v. Asch v. Wijck* heeft eenige bedenkingen tegen den titel, dien hij veranderd wenscht naar de benaming door den Amsterdamschen raad aan het reglement gegeven. Deze wijziging wordt met eenparigheid van stemmen aangenomen.

De heer *Walland* drukt zijne meening uit, dat de tijd van de in werking treding van de verordening in dezelve moest worden opgegeven, omdat hem den tijd, die de gemeente-wet aangeeft, te kort schijnt.

De heeren *v. d. Heuvel*, *Kien* en *Schuller* appuijeren deze meening, terwijl de heeren *Schuurman* en *v. Lier* ze bestrijden, de eerste, omdat er in art. 1 gelegenheid is gegeven de honden aan lijnen te houden, en intusschen de korven kunnen vervaardigd worden, de tweede, omdat bij den spoed, dien men met de verordening heeft gemaakt, eene verwijdering van den tijd van invoering, minstens genomen, inconsequent zou moeten heeten.

Het voorstel van den heer *Walland* om de in werking treding te stellen op 4 weken na de afkondiging, wordt verworpen met 10 tegen 9 stemmen; het amendement van den heer *Schuller*, die het tijdstip van het in werking brengen der verordening op den 10den dag na de afkondiging wil stellen, met 18 tegen 1 stem aangenomen.

Hierna verklaart de heer Burgemeester, dat hij, ofschoon voor het gebruik der muilkorven gestemd hebbende en dus voor de hoofdbepaling van de verordening, tegen haar zal stemmen, omdat er de bepaling in opgenomen is, dat het gebruik der hondenwagens in deze gemeente wordt verboden. De geheele verordening wordt daarop verworpen met 10 tegen 9 stemmen. Tegen de heeren *Kien*, *Walland*, *Hinlopen*, *v. Hengst*, *Bake*, *Calkoen*, *v. Asch v. Wijck*, *v. Ittersum*, *Jongeneel* en *Nahuys*.

Thans is de *belasting* op de honden aan de orde. De heer *Ackersdijck* vraagt echter het woord, en herinnert, dat de Comm. heeft geoordeeld, dat eene belasting zonder politieverordening onraadzaam was. De Comm. keurt dus ook thans de belasting af. Ze meent dit te moeten verklaren, omdat het anders zonderling mogt schijnen, dat zij bij stemming tegen haar eigen werk stemde.

De heer Burgemeester oordeelt het in deze omstandigheden ongeschikt, om met de behandeling van het ontwerp voort te gaan; Art. 77 van het reglement zegt, dat indien een door eene Comm. opgesteld ontwerp wordt afgekeurd, de raad het vervaardigen van een nieuw opstel aan eene andere Comm. *kan* opdragen. Hoe wil de raad deze zaak regelen?

De heer *v. Ittersum* zou gaarne de bestaande Comm. behouden zien. Uit den loop der discussiën is gebleken, dat velen, zoo niet de meesten, eene belasting goedkeuren; Spr. erkent, dat eene belasting zonder politiereglement nimmer goed zou kunnen werken; de beraadslagingen hebben doen zien, dat onderscheidene der voorgedragene politieverordeningen de goedkeuring der meerderheid wegdragen, alléén art. 1 betreffende de muilkorven is het groote struikelblok geweest. De bestaande Comm. heeft zich met veel moeite eenmaal op de hoogte geplaatst der aangelegenheid, geene andere kan dit zoo spoedig, geene andere kan [illegible] zoo voor deze taak berekend zijn.

De heer *Both Hendriksen* herinnert er aan, dat de belasting op de honden altijd is beschouwd, niet als een middel om stads kas te stijven, maar wel als middel tot vermindering van het aantal honden, en dus tot wering der hondenziekte. De Comm. heeft zoo veel gelezen en onderzocht dat zij hierin op een standpunt staat, waarop zich niet zoo spoedig eene andere kan stellen; hij zou dus gaarne de Comm. behouden zien.

[illegible] onderzoeken en [illegible] den goeden uitslag, omdat alle pogingen elders immers ook onvoldoende geweest zijn, [illegible] zwarigheid zou er echter bestaan om [illegible] te zorgen [illegible] kan men immers altijd de proef op [illegible] schaal nemen. Het naauw verband van het voorstel [illegible] eene [illegible] ordening, thans in overweging, is niet te erkennen. [illegible] stemming overgegaan zijnde, wordt het [illegible] omtrent de mishandeling der honden door den heer [illegible] voorgesteld, aangenomen met 13 tegen 2 stemmen, tegen de heeren Kien en Bake. (De heer [illegible] vergadering verlaten [illegible] de heer [illegible] gekomen.)

Thans komt de geheele verordening in stemming. De heer [illegible] heeft eenige bedenkingen tegen den titel, dien hij veranderd wenscht naar de benaming door den Amsterdamschen raad aan het reglement gegeven. Deze wijziging wordt met [illegible] meerderheid van stemmen aangenomen.

De heer Walland drukt zijne meening uit, dat de tijd van de in werking treding van de verordening [illegible]

De heeren v. d. Heuvel, Kien en Schiller appuijeren deze meening, terwijl de heeren Schuurman en v. Eer[illegible] ze bestrijden, de eerste, omdat er in art. 1 gelegenheid is gegeven de honden aan lijnen te houden, en intusschen de korven kunnen vervaardigd worden, de tweede, omdat hij den spoed, dien men met de verordening heeft gemaakt, eene verwijdering van den tijd van invoering, minstens genomen, inconsequent zou moeten heeten.

Het voorstel van den heer Walland om de in werking treding te stellen op 4 weken na de afkondiging, wordt verworpen met 10 tegen 9 stemmen; het amendement van den heer Schiller, die het tijdstip van het in werking brengen der verordening op den 10den dag na de afkondiging wil stellen, met 18 tegen 1 stem aangenomen.

Hierna verklaart de heer Burgemeester, dat hij, ofschoon voor het gebruik der muilkorven gestemd hebbende en dus voor de hoofdbepaling van de verordening, tegen haar zal stemmen, omdat er de bepaling in opgenomen is, dat het gebruik der hondenwagens in deze gemeente wordt verboden. De geheele verordening wordt daarop verworpen met 10 tegen 9 stemmen. Tegen de heeren Kien, Walland, Hinlopen, v. Hengst, Bake, Gilhorn, v. Asch v. Wyck, v. Eeraun, Jongeneel en Nahuys.

Thans is de belasting op de honden aan de orde. De heer Ackersdijck vraagt echter het woord, en herinnert, dat de Comm. heeft geoordeeld, dat eene belasting zonder politieverordening onraadzaam was. De Comm. keurt dus ook thans de belasting af. Zij meent dit te moeten verklaren, omdat het anders zou dering moge schijnen, dat zij bij stemming tegen haar eigen werk stemde.

De heer Burgemeester oordeelt het in deze omstandigheden ongeschikt, om met de behandeling van het ontwerp voort te gaan. Art. 77 van het reglement zegt, dat indien een door eene Comm. opgesteld ontwerp wordt afgekeurd, de raad het vervaardigen van een nieuw ontwerp aan eene andere Comm. kan opdragen. Hoe wil de raad deze zaak regelen?

De heer [illegible] zou gaarne de bestaande Comm. [illegible] zien. Uit den loop der discussiën is gebleken, dat velen, zoo niet de meesten, eene belasting goedkeuren; Spr. erkent, dat eene belasting zonder politiereglement nimmer goed zou kunnen werken, [illegible] beraadslagingen hebben doen zien, dat onderscheidene der voorgedragene politieverordeningen de goedkeuring der meerderheid wegdragen, alleen art. 1 betreffende de muilkorven is het groote struikelblok geweest. De bestaande Comm. heeft zich met veel moeite en [illegible] op de hoogte gesteld der aangelegenheid, eene andere kan dit zoo spoedig, noch andere [illegible] voor deze taak berekend zijn.

De heer Bosh Hendriks herinnert [illegible], dat de belasting op de honden af[illegible] [illegible] is, niet als [illegible] middel om stads [illegible] [illegible] als middel tot vermindering [illegible] het aantal honden [illegible] dus tot weering [illegible] [illegible]. De Comm. [illegible] zoo [illegible] dat zij [illegible] [illegible] met zoo [illegible] [illegible] hij zou dus [illegible] [illegible].

stuit. Maar het is de vraag of deze zaak hier thans wel ter sprake kan komen. Art. 415 van 't W. v. Straf. bevat eene bepaling, die hier van toepassing is; om die aan te vullen, daartoe is men niet voorbereid. Zoo geheel onverwacht over eene strafbepaling te beraadslagen, komt hem bedenkelijk voor. Daarbij komt: de mishandeling der dieren is een misdrijf [illegible], en daartegen behoort men te waken [illegible] gemakkelijk. In Engeland, waar men in deze zaak groote belang stelt, zijn de pogingen tot het daarstellen eener wetgeving op dit punt steeds mislukt. De groote moeijelijkheid is altijd, wanneer kan men eene bepaalde mishandeling noemen? Men kan dit [illegible]. Maar ook tegen de woorden waarin het voorgestelde artikel is vervat, komt Spr. op. Spr. vreest, dat de onbestemdheid der uitdrukking noodzakelijk aanleiding moet geven tot in 't geheel geene of willekeurige toepassing, zoo dat het dus geen nut [illegible] Spr. is daarom [illegible] om het amendement aan te nemen. [illegible] Spr. zou gaarne [illegible] stellen intrekken, indien er slechts de minste zekerheid bestond, dat er eene algemeene bepaling tegen de mishandeling der dieren spoedig tot stand zou komen. Dat [illegible] bestaat echter niet, en daarom acht Spr. het pligt voor te waken tegen de vermeerdering van 't gevaar, waarin de honden zullen verkeeren, nu zij zich niet meer zullen kunnen verdedigen. De onbestemdheid der uitdrukkingen kan hij niet geheel ontkennen, maar hij wist geen betere er voor te vinden. Hij rekent vooral op het doorzigt des regters op dit punt. De bepaling in 't W. v. Strafr. welke de geachte Spr. op het oog heeft (art. 475 no. 7) is voor de menschen gemaakt, niet voor de dieren. 't Opzettelijk mishandelen der dieren is niet in ons wetboek bedacht; er kan geene gegronde reden bestaan, om zulks bij deze verordening niet te verbieden, en men mag gerust aan 't oordeel van den regter overlaten, wat hier onder mishandeling moet begrepen worden.

De heer Burgemeester vindt het onraadzaam deze zaak in den vorm van een amendement te behandelen; de zaak is van te veel omvattenden aard, om ze vlugtig te beslissen. Als men het noodig en nuttig oordeelt kan elk lid van den Raad het initiatief nemen tot het voorstellen van eene algemeene verordening tegen de mishandeling [illegible]. De woorden zijn ook te onbestemd [illegible] getrouwe hond zou men dien niet mogen kastijden tot zelfverdediging of bijv. de herder tot vervulling zijner schapen? Hoe dit zij, Spr. zou het wenschelijker achten, deze zaak tot een bijzonder punt van overweging te stellen.

De heer Voorduin ondersteunt het amendement, omdat het in een zeer naauw verband staat met het onderwerp in kwestie. Tot het verbod der hondenwagens, is de raad alleen gekomen, omdat men die dieren wilde vrijwaren voor alles, wat kon aanleiding geven tot ernstere ontwikkeling van de ziekte, diezelfde reden bestaat voor de aanneming van dit amendement; het mishandelen der dieren geeft in vele gevallen aanleiding tot de ziekte; daartegen moet men waken. En waarom zouden we dan verwerpen, iets dat zooveel kan medewerken tot het tegengaan der gevreesde ziekte? Dit artikel zal der politieagenten kleur geven, om op de straat-jongens naauwlettend toe te zien. De eerste schrede, om ook iets voor de dieren te doen, was het verbieden der hondenwagens; de aanneming van dit amendement zal de tweede schrede zijn op dien goeden weg.

Den heer Ackersdijck zou het spijten, als het den schijn had, dat hij tegen dit streven van het voorstel was. — Daarom heeft hij een ander voorstel, en vraagt of het niet zeer geschikt zou wezen eene Comm. te benoemen, om het punt der mishandeling afzonderlijk te onderzoeken, bepaaldelijk ook in hoever 't geen de Raad zou willen uitvaardigen, met de bepalingen op dat stuk in strafwetten in overeenstemming zou wezen. Het onderzoek ware [illegible] nuttig. Thans [illegible] wij eene verordening tegen de hondsdolheid, [illegible] kunnen we er dan eene maken tegen de mishandeling der dieren.

De heer v. Heede persisteert niettemin bij zijn voorstel; het ontwerp [illegible] eene verordening [illegible] Comm. op te dragen, [illegible] thans onmogelijk. In bestaat wel [illegible] verband tusschen zijn amendement en de verordening [illegible] [illegible] gemaakt worden, en daarom [illegible] worden voorgesteld [illegible] de verordening [illegible] te voldoen. Hij [illegible] [illegible] niet geheel [illegible] [illegible] punt van overweging [illegible].

zijne bedoeling lag, om de Comm. te beschuldigen, [illegible] het onderwerpelijke zaak niet met [illegible] naauwgezetheid heeft onderzocht, [illegible] [illegible] de kwestie [illegible] was van een individu, maar van meerderen, wie men de bevoegdheid in [illegible]

[illegible]

3 maanden. [illegible] bij eene opgelegde belasting eene politieverordening werd vastgesteld, die bepaalde dat geen hond zonder meester op straat mogt worden gevonden, en bij eventueel gevaar Burg. en Weth. werden gemagtigd de honden te doen vastleggen, meende, die ziekte welligt het best zoude voorkomen of bestrijden.

Er wordt hierop besloten, om de geheele verordening in de volgende vergadering te beslissen.

Avondzitting van den Stedel. Raad.

van 5 April 1853.

Tegenwoordig waren 20 leden. Afwezig de heeren de Vos, v. Eeraun, Vrolik, Verloren, Bosch v. Drakestein, v. Doorn, Karsten en v. Dielen.

[illegible] 8, waarover den vorigen dag de stemmen gestaakt hadden, komt 't eerst in behandeling, en wordt aangenomen met 11 tegen 9 stemmen.

Alvorens tot de [illegible] politieverordening [illegible] [illegible] dat hij heeft hooren aanmerken, dat men [illegible] [illegible], aan de menschen geene onnoodige lasten behoorde op te leggen. — Anderen heeft hij daarop hooren antwoorden, dat het niet uit liefde voor de honden, maar uit menschenliefde was; dat het amendement van den heer Walland door hen was ondersteund. Spr. vraagt waarom niet uit liefde voor beide? Hij althans gevoelt zich gedrongen te verklaren, dat het wel degelijk eventzeer uit een [illegible] gevoel voor het hondengeslacht is, dat hij aan dit amendement zijne stem heeft [illegible]. Hij is te dikwerf ooggetuige geweest van mishandelingen aan honden toegebragt voor hondenkarren als anderzins, dan dat hij niet met gretigheid deze gelegenheid zoude hebben aangegrepen om [illegible] mede te werken tot verzachting van het lot dezer dieren. — De aanneming van het amendement was eene eerste schrede op dien weg; maar daarbij moet men niet blijven stilstaan. — De ontworpen politieverordening is als het ware nog een voortdurende aanslag op de vrijheid en het leven dezer [illegible] dieren; zij zijn nu voor het vervolg in veel [illegible] toestand dan vroeger, omdat ze voortaan [illegible] verhinderd zijn voedsel op de straat tot zich te nemen, en zullen blootstaan aan allerlei plagerij van de straatjongens en zullen te meer aan [illegible] de korf die [illegible] beletten zich te verdedigen. Beneemt men de dieren hun natuurlijk verdedigingsmiddel, dan moeten zij ook tegen de meerdere hun te wachten staande kwellingen in bescherming worden genomen. — De algemeene strafwet is daartoe onvoldoende. Spr. stelt dus voor nog een artikel in de verordening in te lasschen van den navolgenden inhoud: »Het tergen, aanhitsen en mishandelen van honden is verboden [illegible].

De Voorzitter verklaart, dat hij had gemeend, dat de [illegible] [illegible] afgehandeld en er slechts nog [illegible] stemming over [illegible] zou hebben moeten plaats hebben. [illegible] zoowel zich er tegen verklaart, [illegible] gemagtigd zijn amendement [illegible].

De heer [illegible] erkent, dat de opmerking omtrent de [illegible] der dieren juist is; hij deelt in den [illegible] eene mishandeling, die [illegible] zoo tegen de [illegible]